

laiškai lietuviams

DECEMBER 1994 GRUODIS

ŠV. KALĖDŲ

DIEVĄ MYLINTIEMS VISKAS Į GERA	361	Kun. Jonas Boruta, SJ
ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO MIŠIOSE	364	Jonas Lauriūnas, SJ
DIDVYRIŲ AR BAILIŲ VISUOMENĖ?	367	Saulius Aleliūnas
GYVENIMAS PAAUKOTAS KITIEMS	370	Ses. Gerarda Šuliauskaitė
MEILĖ NIEKADA NESIBAIGIA	372	Aldona Puišytė
SEKMADIENĮ ŠVĘSK	376	Arvydas Ramonas
MAMYTE, NEŽUDYK	380	Viltautė Pocienė
NEVOK!	385	Aldona Kačerauskienė
IŠMINTIS IŠ AUKŠTYBIŲ	314	Chiara Lubich
KALBA	388	Juozas Vaišnys, SJ
EILĖRAŠTIS	388	Aldona Puišytė
TÈVYNÈJE	389	Marija A. Jurkutė
ŠYPSULIAI	392	Zenta Tenisonaitė
TRUMPAI	393	Juoz. M.
1994 METŲ "LAIŠKŲ LIETUVIAMS" TURINYS	394	Red.

Šis numeris iliustruotas Edmundo Petrausko nuotraukomis iš Šiluvos Marijos bažnyčios, esančios Londone, Ont., Kanadoje.

Viršelio piešinys — dail. Joanos Plikionytės-Bružienės.

Skyrių vinjetės — dail. Rasos Sutkutės.

Lietviškas raidynas — Jono Bogutos.

Laiškai lietuviams

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1994 / GRUODIS — DECEMBER / VOL. XLV, NO. 12

DIEVA MYLINTIEMS VISKAS Į GERA

Kun. JONAS BORUTA, SJ

Visos krikščionijos įsitikinimas: Kristaus gimimo, gyvenimo, mirties ir prisikėlimo istorija — centrinis žmonijos istorijos įvykis, kuriame išspręstos visų žmonijos istorijos įvykių prasmės problemos. Nors visa žmonijos istorija — lūžis tarp seno ir naujo pasaulio, dramatiškų pakitimų — tačiau mes tikime, kad pagrindinis lūžis, svarbiausias žmonijos istorijos posūkis įvyko prieš 2000 metų, tada, kai žemėje kūdikiu gime žmogumi tapęs Dievas — Kristus. Nuodėmės, tamsos, nelaisvės vaga tekėjusi žmonijos istorijos srovė pasisuko priešinga linkme — į šviesą, į teisumą, į Dievo vaikų laisvę ...

Kristaus gimimo istorijoje jau užprogramuotas vergovine santvarka grįstų imperijų krachas, Kristaus gyvenimo ir prisikėlimo istorijoje, išprasminta, pašventinta visų amžių laisvės kovotojų, žmonijos dvasinio atsinaujinimo kovotojų pastangų auka. Jézaus gimimo, gyvenimo, mirties ir prisikėlimo istorija — tai raktas vi-

Tegimsta kalėdinis džiaugsmas, ramybė ir taika visų širdyse!

soms svarbiausioms žmonijos ir atskiro žmogaus problemoms suprasti ir išspręsti. Ne sunkiai galime ižvelgti, kad ir mūsų laikmečio problemos Jėzaus gimimo istorija jau išspręstos.

Mus slegia menkavertiškumo kompleksas. Esame maža tauta, Europos periferija, tuo labiau ne pasaulio centras. Taip neilgai, tik vieną kitą dieną tebuvome savo tragiškų išbandymų metu pasaulio dėmesio centre ... Ar gali būti kas vertinga iš tokio užkampio? Bet juk ir Kristus gimė, pasaulį atnaujinusi ir pakeitusi krikščionybės srovė prasidėjo ne pasaulio politikos ar civilizacijos centre, o tolimate Romos imperijos užkampy, roménų okupuotos Palestinos periferijoje ...

Kalėdos kviečia pakilti virš menkavertiškumo komplekso. Tęskime žygį už krikščioniškų idealų realizavimą neprislėgta, laisva dvasia ...

Dievas tapęs žmogumi — Jėzus jeina į žmonijos istoriją, kad pakeistų ją, padarytų ją šviesią. Tačiau pasaulio pirmoji reakcija — prieštaravimas — Jėzui nėra vietas užeigoje; Betliejaus gyventojai Jo gimstančio nepriima į savo namus, — Dievas gimsta tvarte. Ir taip visada — žmogus nenori palikti vietas Dievo veikimui ... Dieviškoji malonė, Dievo laisvės dovana nenoriai priimama. Taip buvo Kristaus laikais, taip buvo per šimtmečius, kodėl šiandien turėtų būti kitaip? Neturėtume pasimesti, pasinerti pesimizman, susidūrė su išbandymais, sunkumais, nesékmėm kovoje už tiesą, teisingumą ir laisvę, susidūrė su minios abejingumu šioms vertybėms! Kąlėdos kviečia ir tokioje situacijoje tikėti pergale.

Pirmųjų Kalėdų naktį dangus pasveikino Betliejaus kaimelio piemenis linkėjimu "Garbė

Dievui aukštybėse, o žemėje ramybė Dievo mylimiems žmonėms!" Beveik du tūkstančius metų ši linkėjimą Kalėdose kartoja krikščionių širdimi ir lūpomis.

Pirmųjų Kalėdų naktį šis linkėjimas skambėjo paradoksaliai — Garbė Dievui, — na, nebent su išlyga, dangaus aukštybėse — nes čia, žemėje, apie kokią garbę Dievui galime kalbėti, kai Dievo išrinktoji tauta po pagonių statytinio despoto Erodo valdžia! Kokios ramybės galime linkėti Betliejaus motinoms, kai virš jų vaikų galvų jau iškilęs Erodo siunčiamų kūdikius žudyti kareiviu durklas! Ir vis dėlto, nepaisant šiurpios realybės, tą naktį angelai giedojo "Garbė Dievui, ramybė žemėje žmonėms". Ar šiandien 1994 metais švenčiant Kristaus gimimo šventę Lietuvoje situacija mažiau paradoksaliai? Ar šiandien lengvesne širdimi mes galime priimti kalėdinį linkėjimą: Garbė Dievui, ramybė žmonėms!

Argi Dievui garbę, kad lietuvis, spręsdamas savo krašto likimą, vadovaujasi pilvu, o ne širdimi, ne galva ...

Ar gali būti rami mūsų širdis, kai vėl stovime kryžkelėje žengti į Dievo vaikų laisvę, ar grįžti į vergo praeitį ... Ar gali būti mūsų širdis rami, kai ateitis taip neaiški?

Kokia bebūtų padėtis, neturėtume užmiršti Dievo įsikūnijimo rytmetyme Dangaus pasiuntinio tartų žodžių: Dievui nėra negalimų dalykų. Dievą mylintiems viskas išeina į gera.

Šitokio tikėjimo mūsų tautai nepritrūkdavo sunkiausiais išbandymo metais. Duok, Dieve, kad mums tokio tikėjimo nepritrūktų ir šiandien.

Dievą mylintiems viskas išeina į gera!

PO ŽINGSNIO

M I Š I O S E

JONAS LAURIŪNAS, SJ

17. VAIŠĖS

Reikia pasakyti, kad šv. Mišių pats gražiausias vaisius yra šv. Komunija iš lotyniško žodžio — susijungimas. Šv. Mišios — tai tikinčiųjų susibūrimas, o kur sambūris, kur vienybė, ten pravartu ir vaišės. Biblia žmonijos istorijos pradžioje randa susiskaldymą: žmogus atsiskyrė nuo Dievo, ir tai jam atneše mirtį; jis nebesutarė ir su kitais — žmonijos kelią lydėjo tarpusavio nesantaika, kivirčiai, karai. Kristus savo gyvybės auka mus vėl sujungia su Dievu, mes atgavome teisę į amžiną gyvenimą ir prie altoriaus renkamės kaip broliai, seserys. Šv. Paulius rašo, kad mes esame “prikelti gyventi su Kristumi”: reiškia, Jis daugiau nebemirs, ir mums skirtas nemarumas. “Mes prikelti ir padodinti danguje drauge su Kristumi Jėzumi” (Gal 2, 6). Šios šventosios vaišės yra ženklas — simbolis būsimo bendrumo su Jėzumi pas Jo Tėvą — bendro džiaugsmo, bendros palaimos, bendros meilės. Kristus yra kalbėjęs: “Nuo šiol aš nebegersiu šito vynmedžio vaisiaus iki tos dienos, kada su jumis gersiu ji naują savo Tėvo karalystėje” (Mt 26, 29).

Pagal Bažnyčios mintį, visi turėtų priimti Kristaus Kūną, kurie tik dalyvauja Kristaus Aukojе. Šių vaišių tikslas — kad mumyse išskleistų dvasinė energija, kad sustiprėtų viltis ir ryžtas siekti to, ką mums prižadėjo dangaus Tėvas. Kristaus Auka — tai ne vien Dievo veik-

mė, bet ir mūsų įsijungimas į šį Dievo veikimą: Dievas yra Teikiantysis, o mes turime būti primantys. Eucharistinis Kristaus buvimas néra jo veiklos tikslas: tai tik pradžia Jo veiklos Bažnyčioje — Jis nori mus toliau vesti, nori nuvesti pas savo Tėvą, Jis nori veikti per mus pasaulyje, nori padaryti kažką su mumis ir per mus. Jei Kristus sako, kad čia yra Jo Kūnas, tai nereiškia negyvą Jo Kūną. Jis sako: “Aš esu gyvenimas” (Jn 11, 25); “Aš atejau, kad žmonės turėtų gyvenimą. — kad apsčiai jo turėtų” (Jn 10, 10): čia Jis mąsto kažką didžio, amžino, dieviško, palaimingo, ir tai Dievas yra paruošęs mums, tik mes turime išsirengti į šį žygį prie tikslø, kurį mums numatė Dievas, turime žygioti.

Prieš šv. Komuniją šv. Mišiose Bažnyčia turi keletą maldų, kurių reikšmingiausioji yra “Tėve mūsų”, nors tikroji ir pagrindinė malda, dalyvaujant Viešpaties rengiamose vaišėse, yra eucharistinė malda (Kanonas).

“Tėve mūsų” — žinomiausia malda, bet turbūt ir mažiausiai žinoma, nes ją dažniausiai kalbame skubomis, be dėmesio, neįsimastytadami. Kai kurie krikščionys iš viso nustojo tikėti į malą, jie tiki į dirbančias rankas. Bet melstis mus ragina Kristus ir netgi nurodė mūsų prasymams kryptį. Evangelistai paliko mums maldos pavyzdį, kaip ji pateikė Kristus — tai “Tėve mūsų” malda.

Lietuviškais motyvas A. Kudirkos sukurta koplytėlė Švenčiausiajam.

Vargšas žmogus turi teisę ir ypatingą privilegiją — kreiptis į didžių Dievą, vadindamas Jį Tėvu. Ši teisė ir privilegija remiasi Kristaus žodžiais: "Melskitės taip" (Mt 6, 9).

Kuris esi danguje — tai priminimas, kad turime tikrają Tėvynę, kurios netekome per nuodėmę ir kurią pasiekti yra mūsų tikslas, todėl mums yra pareiga neprisirišti prie šios žemės.

Teateinie Tavo karalystė. Kas yra ši Dievo karalystė? Ji yra trejopa: pirmiausia — tai amžinoji, dieviškoji būtis, apie kurią rašo psalminkas.

*"Tavo karalystė — amžina karalystė,
Tu kartu kartoms viešpataus" (Ps 144).*

Antra, tai Kristaus įsteigtoji Bažnyčia: prašome, kad ji plistų ir būtų tautoms palaimos ženklu ir versme. Trečia — Dievo viešpatavimas mūsų sielose: "Dievo karalystė yra jūsų tarpe" (Lk 17, 21). Prašome, kad mumyse viešpatautų Dievo tiesa, Jo malonė, kad mumyse skleistuši dorybingumas.

Kasdieninės mūsų duonas duok mums šiandien — čia suprantama ne vien kūniška duona, bet ir dvasinė — tiesa mūsų sielai, Dievo tiesa. "Žmogus gyvena ne vien duona, bet kiekvienu žodžiu, kuris išeina iš Dievo lūpų" (Mt 4, 4). Reikia duonos varšams, badaujantiems. Reikia religijos duonos tiems, kurie nieko nežino apie Dievą ir savo širdį sotina žemės niekalu. Reikia, kad būtų pakankamai kunigų, kad mes turėtume Evangelijos duonos, kad turėtume sakramentus, kad gautume sutaikinimą su Dievu. Turime vertinti ir šv. Komuniją: ji turi būti kasdieninė, o ne metinė.

Neleisk mūsų gundyt — čia primenamas mūsų silpnumas, įspėjami atsargumui, raginami kovai, skatinami pergalei. "Pats Dievas nieko negundo" (Jok 1, 13). Gundymai ateina ne iš Dievo, o iš mūsų pačių arba iš pasaulio.

Gelbék mus nuo pikto — čia turima minty pats didžiausias blogis: nuodėmė, nes ji mus atskiria nuo Dievo amžinai. Kažkada Jėzus meldėsi: "Tėve, apsaugok juos nuo pikto" (Jn 17, 15). Būdami vienybėje su Kristumi, mes būsime stiprūs: šiame pasaulyje mus gina Viešpats. Eidami šv. Komunijos, tariame ryžtingą "ne" nuodėmei!

Šis prašymas "Gelbék mus nuo pikto" dar pratęsiamas kita malda, kurią įterpė į šv. Mišias popiežius Grigalius Didysis, gyvenęs VI a., tais laikais, kai Romos imperijon įsiveržė viską nusiaubiantys germanai. Ji prasideda panašiais žodžiais: "*Gelbék mus, Viešpatie, nuo visokio pikto*". Prie šios minties ilgokai apsistoja Bažnyčia: kodėl? Nes šis pasaulis, per kurį mes keliaujame, ištremtieji Ievos vaikai, yra vargo pasaulis, ašarų pasaulis.

Šią kunigo maldą liaudis palydi garbinančiuoju šūksniu: "Tavo valdžia ir galybė ..." Šis šūksnis vartojamas rytiečių krikščionių liturgijoje. Jis vartotas buvo jau pirmųjų krikščionių, kaip rodo dokumentas "Didaché" iš II a. Šio šūksnio mintis randama Biblioje, šv. Jono Apreiškime (1, 5; 4, 11; 5, 12; 7, 12; 9, 1). Kai pagoniškosios Romos laikais pagonyse garbinavo saulę, ypač saulėgrąžos metu — gruodžio gale, krikščionys apie Kristų sakydavo: Kristus yra Karalius, Jis yra šviesa, Jis — aukščiausia valdžia, Jis yra amžinasis, Jis ateis. Pirmųjų krikščionių suvokta tiesa, kad Kristus yra Didysis, Amžinasis, Galingiausias, turi perimti ir mūsų širdis!

Dar neskubame su šv. Komunija ... Kungas, užminės Viešpačiui, kad gyvename neramiame pasaulyje ir mus supa visoks blogis, prašo labai brangaus dalyko — ramybės. Ši malda primena mums paskutinį Jėzaus vakarą prieš mirtį, kai atsisveikindamas su mokiniais, kalbėjo apie ramybę. Biblinis žodžis *šalom*, kurį lietuviškai verčiame žodžiu *ramybė*, turi dar platesnę prasmę negu mūsų kalboje. Tai ne vien nebuvimas karo, kovų, ginčų, nesusipratimų, bet ir džiaugsmas, palaima, apstumas, gyvenimo pilnatvė. Visa tai gali ateiti mums tik iš Dievo, ir tai ateina mums vardan Kristaus kančios. Šv. Komunija — tai ženklas, kad Dievas yra su mumis.

Šioje maldoje iškyla ir atgailos mintis: "Žiūrėk tad ne mūsų nuodėmių". Šią minutę verta prisiminti, kas mumyse dramsčia ramybę ir vienybę. Ramybė yra neįmanoma be vienybės tarp savęs, tad, einant šv. Komunijos, visada pravartu prisiminti vienybės reikalą Bažnyčio-

je ir pasaulyje, taip pat ir kiekvieno mūsų atsakomybę už šią vienybę: kiekvienas nusikaltimas prieš meilę yra nusikaltimas ir prieš vienybę, kiekviena nuodėmė nestato vienybės, tik griauna ją.

Šioje maldoje iškyla viena šviesi mintis: "Bažnyčios tikėjimas". Bažnyčia — tai nusidėjelių bendruomenė, bet ji tiki, kad Dievo gailestingumas didesnis už jos kaltes ir, nežiūrint savo nevertumo, ji pasitiki Dievu. Bažnyčios gyvenime yra daug šešelių, daug dėmių, bet ji tiki, kad, Dievui padedant, ji perkops tas duobes. Šią valandėlę teatgyja ir mūsų tikėjimas, išsiveržęs vieningu ir galingu atsaku "Amen".

Kunigas, baigęs šią maldą, linki Viešpaties ramybės ir liaudžiai. Kitur, pvz., negrū kraštose ir kai kuriose baltųjų šalyse, šis linkėjimas sukelia bažnyčioje tam tikrą sujudimą: žmonės, kaimynas su kaimynu, susikabina rankomis ir geru veidu palinki vienas kitam ramybės. Tai nėra kažkas nauja. Senuose raštose randama, kad taip darydavo pirmieji krikščionys, tiktais ne prieš Komuniją, o prieš aukojimą (Justinas). Vienuoliai seniau, prieš priimdami šv. Komuniją, pareikšdavo vienas kitam ramybę, pagarbą. Trumputė apeiga, vienuose kraštose, pagal žmonių charakterį, atliekama įspūdingiau, kitur nepaliekant veik jokio pėdsako — bet reikšminga: nes kiekvienas turėtume pagalvoti apie tai, kad ramybė ir taika yra reikalinga, kad ramybė reikia statyti, kad ji statoma tik tarpusavio pagarba ir meile. Šis sekmadienio momentas turi tapti visos savaitės pareiga. Jei norime būti taikoje su Dievu, turime būti taikoje ir su žmonėmis.

Metinis Kunigų Vienybės seimas įvyko Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų vienuolyne, Putnam, CT. Panevėžio vysk. ir Lietuvos vyskupų konferencijos vicepirmininkas Juozas Preikšas apžvelgė dabartinę Lietuvos Bažnyčios padėtį, o vysk. P. Baltakis padarė išsamų pranešimą apie lietuvių katalikų padėtį už Lietuvos ribų. Taip pat žodį tarė prel. K. Vasiliauskas, pabrėžęs, kad Lietuvoje yra alkstančių, kuriems reikia duonos ir sriubos.

DIDVYRIU AR BAILIU VISUOMENĘ?

(“L.l.” konkurse premijuotas straipsnis)

SAULIUS ALELIŪNAS

Kai Mozė leidosi nuo Sinajaus kalno su Dievo žodžiais bei priesakais visoms žmonių kartoms, pirmiausia pastebėjo nerimstančią žmonių minią negyvą, pilkų akmens keterų apsuptyje. Jam nereikėjo galvoti, ką pasakys tiems pavargusiems, murmantiems buvusiems vergams. Jis nešė jiems didžiosios Sandoros liudijimą, nešė Viltį, daug galingesnę ir tvirtesnę už kalnų akmenis. Mozė žinojo, kad pirmieji žodžiai, kuriuos ištars, bus priesakas: “Neturėsi kitų dievų, tik mane vieną”. Tačiau pirmiau nei Mozė spėjo nusileisti ant tos varganos, bevaisės dykumos, buvusieji vergai parodė jam aukso veršį. Žmogaus, tiek dienų regėjusio Dievą veidu į veidą, pirmoji patirtis bendruomenėje buvo susidūrimas su tuo, kas iš esmės neigia ir žudo Dievą, nes nori atsistoti į Jo vietą. Ir kodėl tai atsitiko tuomet, kai Dangus labiausiai buvo pasilenkės prie žemės ir kai buvusių bei esamų vergų laukė karališkosios įsūnystės garbė? Kas jie buvo — didvyriai ar bailiai? Žmonės, išdrisę akiplėšiškai sukilti prieš Jahvę ar tiesiog virpantys iš siaubo ir griausmų baimės asmenys, kurie žino, kad gyvena pasaulyje, kuriame néra pasigailėjimo?

Pasaulio istorija — tai istorija žmogaus ne-sibaigiančio ginčo su savo Dievu arba su savo susikurta Dievo idėja. Biblioje rašoma, kad ši kova prasidėjo su pirmaja nuodėme ir tėsiasi tūkstančius metų. Tai tinka ir laikui, kuriame mes gyvename. Šiandien madinga sakyti, kad žmogus tapo savarankiškas, racionalus, pragmatiškas. Bent jau Lietuvoje šio meto tipiškas herojus galėtų būti koks nors šaunus biznierius, kuriam religinės problemos reiškia tiek pat, kiek šiukšlės gatvėje: jos jam netrukdo, o kad nušluos, vargas menkas ... Priesakas, kurį Mozė nešė visų kartų žmonėms ir kuris yra Dekalogo pradžia bei esmė: “Neturėsi kitų dievų, tik mane vieną”, baigiamas užmiršti, o teisingiau, žmonės apsimeta, kad pamiršo, o kalbant dar tiksliau, jie deda visas pastangas, kad tik neprisimintų. Toje pragmatiškoje, materialistinėje visuomenėje puikiausiai dera visokių burtininkų kontorų raizgalynas, laikraščiai ir žurnalai prikimšti horoskopų, žavimasi keliaujančiais pranašais, mokytojais, net dievibių atstovais žemėje. Ir tai vyksta toje pačioje visuomenėje, tai daro tie patys žmonės. Jie gali dešimtmečius gyventi už tos pačios sienos ir nepažinti vienas kito, nesisveikinti susitikus,

pirkti kelias naujas mašinas per mėnesį ir pagailėti lėkštės sriubos badaujančiam vaikui ar senutei, statytis daugiaaukštės pilis ir pilti šiukšles į kaimyno kiemą. Šiandien mūsuose mažai ką stebina ir sukrečia žudynės, vagystės, nekalų vaikų mirtis, valdžios nusikaltimai. Ir kodėl visa tai vyksta būtent tada, kai vergams duota išskirtinė galimybė pabandytiapti laisvomis asmenybėms? Tad kaip įvardinti šią vienuomenę — didvyriaus ar bailiaus?

Tokia yra mūsų padėtis. Už mūsų — pasaulis, kurio niekados nebeivysime, skėstas į gelmę su savo tradicijomis, tikėjimais ir viltimis, su savais principais ir struktūromis. Priešais mus — nepasiekiamas ateities krantas, dar gaubiamas ūkanų, o, mums artėjant, tolydžio tolstantis nuo mūsų. O tame tarpe — nieko, kur galėtume atsiremti sustoję ar ką nors statyti; viskas siūbuoja tartum bangos, ir mums nelieka nieko daugiau, kaip tik žengti vandens paviršiumi, bet tam reikia labai tvirto tikėjimo.

André Frossard pataria: "Nebent iliuptume į Petro laivą, iš kurio mums mojo". Popiežius Jonas Paulius II sako, jog ſiuolaikinio žmogaus klaida, net nuodėmė, yra ta, kad jis gyvena taip, "lyg Dievo ir nebūtų"! Šio pasaulio, gyvenančio "lyg Dievo ir nebūtų", sveikatos būklė neguodžia. Žemėje dauguma žmonių gyvena fiziniame skurde ir kenčia begales skurdą lydinčių vargų; kiti pernelyg dažnai gyvena dvasiniame skurde, kuris pranašesnis tuo, kad neskausmingas, užtat mirtinai nuobodus. A. Paškus vienoje savo knygoje rašo, kad "atsipalaidavus nuo krikščioniškos pasaulėžiūros pagrindų, jos moralinių principų ... leistasi ieškoti naujų dievų. Žmogus juk negali gyventi vien tik duona (medžiaga), nors jis jos ir apšciai turėtų ... Beje, naujieji dievai nepajégia užpildyti senojo Dievo sosto žmogaus širdyje. Užtat ir susidurta su visuomeninio irimo vyksmu". Nietzsche's žodžiai tariant, "mirus senajam Dievui", prasivėrė ſiurpi tuštuma už gražiai atrodančių gyvenimo fasadą. Nebeliko atsaky-

mų į klausimus "kodėl", "kuriam tikslui". Prisikėlusieji dievai šių klausimų nesvarsto. Atrodo, jiems rūpi tik duona ir žaidimai. W. I. O'Malley, SJ, sako: "Mes mėgstame patogumus ir bijome rizikos. Paprasčiausiai suaugusiuju ir jaunuolių pagrindinė netikėjimo šaknis yra apskaičiuota ignorancija — savęs apakinimas. Žmogus išvengia mąstančio buvimo, užpildydamas savo dienas smulkmenomis, madomis, rungtynių rezultatais, elektronikos įtaisais, pinigais. Beje, Jono Pauliaus II nuomone, "žmogaus požiūris į Dievo paslaptį nulemia visą jo socialinį ir kultūrinį gyvenimą". Kai šis požiūris neigiamas, žmogiškoji būtybė neryžtingai svyruoja tarp gėrio ir blogio, o jos minčios, nebejausdamos Dievo traukos, patiria nebūties trauką, kuri jas, vos spėjusias susifor muoti, išsklaido.

A mžių bėgyje žmogus mokėsi ne tik orientuoti savo gyvenimą į Dievą, bet ir pats užimti jo vietą. Jis prisistatė stabų ir dievaičių, pro kurių grūstis nebegali prasiveržti jokia gilesnė ir laisvesnė mintis. Žmogus išmoko elgtis su pasauliu, jo turtais ir ištekliais, su supančia aplinka ir gamta taip, lyg tai būtų jo nuosavybė. Pabandė užimti Dievo vietą, manydamas, jog pakankamai gerai išmano gyvenimą bei pasaulį ir vieną dieną bemaišydamas mėgintuvėlyje medžiagas, susintetins gyvybę. Tačiau beprotišku greičiu nykstančiame ir naikinamame pasaulyje ant šiandienių bažnyčių-laboratorių sienų taipogi nusėdo nevilties ir pasimetimo apnašos. Dabartinių nelaimių ir chaoso akivaizdoje dievaičio krėslas ima drebėti. Vis daugiau ſiuolaikinių žmonių jau nebeemat, kaip dar neseniai manė, kad bet kokia laisvė įsigyjama kovojant prieš Dievą, kad religija prieštarauja įgimtų gabumų išsiskleidimui ir kad intelektas prasideda ten, kur bai giasi katekizmas. Jo nebepatenkina ligšiolinė mokslo nuostata, kad žmogus yra gyvulys, kaip ir kiti, tiktais gamtos aprūpintas nedideliu sąžinės priedu, sudarančiu nemaža keblumą, ir

nuo jo žmogų reikėtų išvaduoti atitinkamais būdais, kad jis taptų tobulas. Rytoj, vėliausiai poryt, žmogus liausis kėlęs sau klausimą, kas yra žmogus. Betgi vis dažniau žmonės nebepasitenkina tuo, ką Tacitas kartais vadino "lėktumo epilepsija", kartais "vergystės ištvirkimu". Popiežius, turėdamas mintyje Adomą ir Ievą, sako: "Pažinimo vaisius iš tikrujų buvo gražus vaisius, bet dėl jo nevertejo paaukoti visą likusį sodą". Tai tinka ir mūsų situacijai: Ir ar ji nepanaši į tą, kurią išvydo Mozė? Praėjus tiek tūkstančių metų, žmonės liko tokiais pat baliais, vaidinančiais didvyrius. Jie bijo atverti akis ir pamatyti pasaulį ir žmogų tokį, kokie jie yra iš tikrujų.

Susikurtas jaukus gyvenimas žemėje, kur beveik du trečdaliai jos gyventojų badoja, kur kiekvieną dieną karuose žūsta tūkstančiai žmonių, kur akimirksniu sunaikinama tai, ką kitos kartos kūrė tūkstantmečius. Dalis žmonių išmoko manipuliuoti ir valdyti likusių gyvenimus, likimus. Tai tobuliausia dievų kasta žmonių bendruomenėje. Jų galioje nuspresti gimi žmogui ar ne, kaip jam nugyventi gyvenimą ir kada numirti. Perfrazuojant S. Ylą, tai "žmonių gyvenimas dievų miške".

André Frossard ne veltui mini Petro laivą, Bažnyčia ne tik jaučia pareigą atiduoti ciesoriui tai, kas pažymėta jo atvaizdu, bet ir jaučia pareigą jam priminti, kad, laikantis to paties principo, jis neturi jokios teisės į žmogų, nes žmogus sukurtas pagal Dievo atvaizdą. Bažnyčia, Šventykla ir Sinagoga vieningai sutaria: asmenybė neskelbiama dekretu, ji nėra filosofijos išdava, ji sukurta, ne gamtos, o Dievo, ir to jau pakanka, kad būtų visų sistemų nemégstama, ją pagimdė ne mokslo pažanga ir ne įstatymų leidėjų valia: jai egzistuoti reikia daug tikresnės garantijos negu politinių konstitucijų garantija; ji neatskiriamai nuo amžinosios lemčių, ją suformavo ne istorija ar atsitiktinumas; ji formuoja absoluto įščiose. Paskutiniosios Jono Pauliaus II socialinės enciklikos eilučių

išeities taškas yra vienas: žmogus, jo asmenybė ir jo likimas. Tos visuomenės, kurios neatsižvelgia į ši pradinį principą, vertos pasmerkimo arba jau pasmerktos.

Vienas šių laikų veikėjas rašo: "Europa turi daug galimybių, bet neturi veido. Tai idėja, einanti paskui ekonomines struktūras. Ji neturi nei asmens bruožų, nei charakterio, netgi išorės. Tai dar tik erdvė, turgavietė, kur Dievo atvaizdai gresia pavojujus nusmukti ligi firminio ženklo, kokius matome ant sporto čempionų nugarų. Europa nori, ir ne be pagrindo, turėti bendrą politiką ir bendrus pinigus, tačiau labiausiai jai reikia sielos. Gyvoms būtybėms nėra kito vienybės principo".

Tad kokia yra išeitis visuomenei, kurios veide tuo pačiu metu blykčioja genialumo ir beprotystės išraiškos, kur taip dažnai didvyrius keičia bailių grimasos? Kelias turbūt yra tik vienas — grįžti prie savo ištakų, prie Sinajaus. Viskas, ką mes nuveikėme per tuos amžius, iš esmės reiškia nieko daugiau, kaip tik tai, kad, kuo toliau éjome nuo Sinajaus, tuo daugiau klydom. Dekalogas yra žmogaus ir visuomenės gyvenimo pamatai, šaknys, teikiančios gyvybę visam organizmui. Žmogiška būtybė, būdama užbaigtą būtybę ir matuojama begalybe, yra verčiama atsigrežti, nusižeminti ir suprasti, kad yra Dievas, tik vienas Dievas, vertesnis už visa, ką žmogus gali įsigyti ir turėti. Tarp tautų egzistuoja vienintelis tvirtas ryšys; jis, beje, toks tvirtas, kad net nepastebimas: tai religija, kuri juos apkrikštijo. Krikščionybė yra europiečių gimtoji kalba, o žmogaus teisių kalba — jos dialektas. Žmogus savo teises gavo ne iš gamtos, kur rūšys tarpusavyje drasko viena kitą, gavo ne iš politikos, kuri tegerbia tai, ko bijo; gavo ne pats iš save; gavo jas iš Dievo.

Istorija mini, kad Sinajus buvo esminis taškas Izraelio tautos sąmoningumo vystymesi. Čia po tiek negandų gimė tauta ir ji išdriso palikti savo šventose knygose įrašą, jog "visa, ką Viešpats kalbėjo, įvykdysime ir būsime tikslūs".

G Y V E N I M A S

P A A U K O T A S

K I T I E M S

Ses. GERARDA ŠULIAUSKAITĖ

Spalio aštuntoji diena. Nuo pat ryto kas keletą valandų per radiją tarp kitų skelbimų vis primenama, kad šiandien Vilniuje, Šv. Kazimiero bažnyčioje, 18 valandą šv. Mišiomis prasidės šventė — Lietuvių katalikų mokslo akademijos vicepirmininko, gamtos mokslų daktaro, Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincolio kun. Jono Borutos SJ 50 metų amžiaus jubiliejus.

Spauda taip pat netylėjo: platūs straipsniai apie T. J. Borutos SJ gyvenimą ir veiklą buvo spausdinti "Dienovidyje", "Apžvalgoje", "XXI amžiuje" ir kituose leidiniuose. Apie jį rašė net "Respublika".

Į šventę susirinko Lietuvių katalikų mokslo akademijos nariai, įvairių organizacijų, judėjimų, vienuolių atstovai. Juo labiau T. J. Boruta SJ stengėsi, kad ši šventė būtų kuo kukliausia, tuo labiau viskas vyko atvirkščiai.

Šv. Mišias jubiliatas koncelebravo kartu su kun. L. Baliūnu SJ, pasakė turiningą pamoksą, kaip yra įpratęs daryti kiekvieną dieną. Iškilmingą nuotaiką sukūrė nuostabiai giedojo chorai: Rolando Aiduko vadovaujamas vaikų choras ir jaunimo choras "Brevis".

Po šv. Mišių, sugrižęs iš zakristijos, jubiliatas kukliai atsistojo prie šoninių suolų, kur iš toliau, iš bažnyčios gilumos nieko nesimato.

Galbūt ir mūsų visuomenė tai supras, gal šiandieninė karta norės ir rytoj gyventi taip, "lyg Dievo ir nebūtų".

Be Dievo neapsieiname. Gyvenimas be tikėjimo neturi jokios aiškios prasmės, ir tuščias darbas jo vieton siūlyti mums kokias nors mintis ar sistemas: žmogaus intelekto niekuomet nepatenkins tai, ką gali sumanyti tik žmogaus intelektas. Joks idealas niekados neišblaškys mūsų nerimo, joks horizontas niekados nebus toks tolimas, kad sustotume éjë, jokia viltis niekados nebus tokia beprotiška, kad mūsų protas atsisakyti siekti, kas neįmanoma.

Užstat sveikintojai eidavo prie mikrofono, esančio prie altoriaus. Pirmasis prabilo šventės organizatorius Lietuvių katalikų mokslo akademijos prezidentas prof. Giedrius Uždavinys. Jis iškėlė kun. J. Borutos SJ nuopelnus, atkuriant Lietuvos LKMA, jo pastangas ją palaikant ir plėtojant jos darbą. Profesorius kalbėjo apie Tėvą Borutą SJ kaip apie reto kuklumo ir gerumo kunigą, nepailstantį mokslininką ir gerą organizatorių.

Vienuolynų vardu pasveikinti buvo įpareigotos seserys eucharistietės. O dékoti buvo už ką. Sunkiausiais okupacijos laikais, kada buvo rizikinga vesti pogrindyme esančioms seserims vienuolėms rekolekcijas, Tėvas J. Boruta SJ kiekvienais metais vedavo metines vienos savaitės rekolekcijas daugeliui vienuolynų. Per atostogą laikotarpi, o taip būdavo dažniausiai pavasarį ir vasarą, susidarydavo penkios, šešios ar net daugiau įtempto darbo savaitės. Dažnai būdavo, kad vedęs visą savaitę rekolekcijas, be poilsio jau kitą dieną važiuodavo į kitas rekolekcijas, turint mintyje, kad sąlygos rekolekcijoms dažnai būdavo ypač sunkios: mažos patalpos, daug seserų, dažnai kaime, be jokių patogumų, visuomet rizikuojant, kad gali išveržti milicija.

Dr. Aldona Vasiliauskienė išvardijo jo konkrečius darbus Lietuvių katalikų mokslo akademijoje, nuoširdžiai padékojo už nuolatinę pagalbą, sprendžiant įvairias mokslo ir gyvenimo problemas.

Tėvas Leonardas Jagminas SJ susirinkusiems papasakojo jubiliato gyvenimo įdomesnius epizodus, kaip mokymasi pogrindinėje kunigų seminarijoje, sunkumai nelegaliai dirbant įvairose Lietuvos bažnyčiose. Paminėjo

ypač pavojingą ir atsakingą darbą, esant "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos" vyriausiu redaktorium.

Ateitininkų federacijos sendraugų vardu dékojo gyd. Rastenis už nuoširdumą ir pasiaukojimą, dirbant ateitininkų sendraugų dvasios vadu.

Sveikinimų metu, padarius pertraukėlę, viesus pradžiugino Muzikos akademijos studentų styginiškis kvartetas. Tai buvo puiki dovana jubiliatui — entuziastingam muzikos mylėtojui.

Pasveikinti ir padékoti buvo atvažiavusi iš Kauno "Caritas" generalinė direktoriė ses. Albinė Pajarskaitė. (Tėvas J. Boruta SJ pradėjo organizuoti "Caritas" žurnalo leidimą ir priklausė pirmajai žurnalo redkolegijai.)

Jaunatviška giesme pasveikino jaunimo choras "Brevis". Vysk. M. Valančiaus blaivystės sajūdžio vadovas inž. J. Kančys prisiminė, kiek Tėvas Boruta padėjo jų veiklai ir formuoti sajūdžio dvasią.

Dėl laiko stokos visi kiti norintieji pasveikinti turėjo pasitenkinti tik įteikdami gèles ir vienu kitu pasakytu žodeliu, o tokią sveikintojų susidarė ilga eilė.

Po iškilmų bažnyčioje zakristijos salėje LKMA valdyba suruošė vaišės. Čia vyraivo jauki, maloni atmosfera, dar labiau suartinanti viesus bendraminčius ir svečius.

Spalio 11 dienos "Lietuvos aide" ELTA rašė: "Jonas Boruta, kaip teigia jo biografai, tai — nelengvomis sąlygomis ateities darbui subrendęs kunigas, išskirtinė asmenybė, pasižyminti nepaprastu uolunu, meile Bažnyčiai ir Tėvynei".

Spalio 24 d. Šiaulių Pedagoginio instituto salėje, Lietuvių ir Lietuvos mokslo akademijos surengė konferenciją arkiv. M. Reiniui pagerbtį. Vilniaus arkiv. J. A. Bačkis įteikė Lietuvos katalikų mokslo akademijos istorijos sekcijos pirm. Aldonai Vasiliauskienei oficialų įgaliojimą toliau rinkti medžiagą arkiv. M. Reinio beatifikacijos bylai, kuri jau pradėta Vatikane.

NESIBAIGIA

(Suaugusiųjų grupėje premijuotas straipsnis)

ALDONA PUIŠYTĖ

Kai jaunuolis paklausė, ką turi daryti, kad laimėtų amžinajį gyvenimą, Jėzus jam atsakė: „Jei nori įeiti į gyvenimą, laikykis įsakymų“. Tas paklausė: „Kokių?“ Tada Jėzus émė vardinti Dešimt Dievo įsakymų (Mt 19, 17–20). Atsiverčiu Evangeliją — klausiu ir aš: „Viešpatie, o kuo įrodyti Tau savo meilę?“ — Jėzus man atsako: „Jei mane mylite, — jūs laikysitės mano įsakymų“ (Jn 14, 15). Ir dar primena, kad svarbiausias ir didžiausias iš jų — meilės įsakymas, nes „juo remiasi visas Istatymas ir Pranašai“ (Mt 22, 34–41). Bet aš trokštu, kad meilė būtų dialogas: Asmens su asmeniu. Tad ir vėl klausiu: „O iš kur žinau, Viešpatie, ar Tu mane myli?“ Jėzus atsako: „Kaip mane Tėvas myléjo, taip aš jus myléjau. Pasilikite mano meiléje! Jei laikysitės mano įsakymų, pasiliksite mano meiléje, kaip aš vykdau savo Tėvo įsakymus ir pasilietu jo meiléje“ (Jn 15, 9–10). Žinau, kad jau Senasis Testamentas kalbėjo apie Dievo meilę žmogui: „Tvirtha Dievo meilę niekada nesiliaus“ (Raud 3, 22). Bet sunku man mylėti Dievą, kurio „niekas nematė“, tik galinas Jo Balsas griaudėjo Abraomui iš Liepsnojančio Krūmo: „Aš esu Esantysis“. Galiu tik subaimingu garbinimu parpulti ant kelių prieš Nepažistamąjį. Bet juk Jėzus Kristus yra Neregimojo Veidas: „Kas yra matės mane, yra matės Tėvą“ (Jn 14, 9). Tai Jis, Dievas ir Žmogus, atnešę mums Gerąj Naujieną, kad šis slėpinigas Nepažistamas yra mus mylantis Tėvas, su džiaugsmu pasitinkantis sugrįžtantį sūnų palaidūnā. Ir žmogaus širdis, pasiilgusi

Amžinosios meilės, gyvenimo varguose sudujuoja kartu su Jézumi: „Abba, Tėve ...“ Vėl atsiverčiu Evangeliją: „Meilė — ne tai, jog mes pamilome Dievą, bet kad jis mus pamilo ir atsiuntė savo Sūnų kaip permaldavimą už mūsų nuodėmes“ (1 Jn 4, 10). Reiškia, Dievas pirmas mus pamilo. Štai kur meilės pradžia! Dabar suprantu apaštalo Pauliaus žodžius: „Dievo meilė yra išlieta mūsų širdyse Šventosios Dvasios, kuri mums duota“ (Rom 5, 5). Tai todėl taip Myliu Tave, mano Dieve, ir ieškau Tavęs su didėjančiu ilgesiu. Bet kokia dar skurdi, kokia netobula mano meilė! Kaip turiu gyventi, kad ji didėtų ir augtų? Ataidi Jézaus žodžiai, pasakyti šio amžiaus prancūzų rašytojai Gabrielei Bosi: „Mylék mane paprastai. Kai tik apie mane mąstai gailédamas, kad nieko geriau negali padaryti, tu mane myli“.

Galvoju apie Jézaus gyvenimą: nuo Kūdikio skurdžiame Betlejaus tvartelyje ligi Skausmų Vyro, klumpančio po mūsų nuodėmių našta kelyje į Golgotą. Ir bandau suvokti Įsikūnijusios Meilės slépinį. Protas to nesuvokia, nujaučia tik mylanti širdis. „Kristaus kenozé yra toji liepsna, kuri įžiebia meilę žmogaus širdyje“, — sako Antanas Maceina. Iš tiesų, Kristus, turėdamas dievišką prigimtį, apiplėšė save, nusižemino, susitapatino su apleisčiausiais. Jis, Viešpats ir Mokytojas, pasilenkė prie paprastų žvejų kojų ir nuplovė (žinodamas, kad Petras Jo išsigins, o Judas išduos!), duodamas mums pavyzdį, kaip turime mylėti. Išganytojas prašo dangiškajį Tėvą atleisti net išdavikui Judui:

Šiluvos Marijos bažnyčios vidus.

“Tėve, aš jį tebemyliu ... Jis yra vienas iš tų, dėl kurių palikau Tave ... Išgelbék jį ...” (Marijos Valtortos “Žmogaus–Dievo poema”). Tai — Mylinčio Dievo drama. Trokšdamas išgelbėti pasaulį, Jis leido save nukryžiuoti toms rankoms, kurias pats sukūrė. Argi reiktu dar klausti, kokia būti mūsų meilė? Turino Drobulėje atsispaudęs Kančios Veidas man yra atsakymas. Ir trokštu amžinai mylėti dėl mūsų sužeistą, paniekintą, išjuoktą, atstumtą Nuolankujį Dievo Avinėli, varguolių ir nusidėjelių Nekaltajį Broļi, net prisikėlusį su žaizdų žymėmis. Kristus neužsiémė tuščiais pamokymais: visa, ką skelbė, Jis užantspaudavo savo Krauko Aukos ir Meilės Antspaudu. S. Bulgakovas ir pasaulio sukūrimą vadina “Absoliuto Golgota”, nes tai buvo “laisva save paneigusios meilės auka”. Taigi būti krikšcioniu — reiškia kentēti su Kristumi. Tikėjimas moko: kai kančia priimama su meile Dievui, ji tampa

dalimi Kristaus kančios, atpirkusios pasaulį.

Kančios išvakarėse Kristus meldėsi ne tik už apaštalus, bet ir už tuos, “kurie per jų žodį įtikės” — už mus visus: “Kaip Tu, Tėve, manyje ir aš Tavyje, tegul ir jie bus viena mumyse” (Jn 17, 20). O ką gi reikštų “Mumyse”, jei ne Meilėje? Vadinas, mes esame panardinti Dievo meilėje, nes Jame “gyvename, judame ir esame” (Apd 17, 18). Mums tik reikia atverti širdis Meilei, kad Ji persmelktų visą mūsų būtį, išišaknytų joje. Visur, kur beeičiau, jaučiu pasislėpusį Dievą, laukiantį laisvo mūsų meilės atsako į savo begalinę Meilę. Argi būtų meilė — jei tik iš baimės ar prievertos? Štai rašau ir, atrodo, jaučiu Mylinčiojo žvilgsnį. O, kad Kūréjas vedžiotų mano ranką! Tada mano žodžiai nebūtų “skambantys cimbolai”. Bet Jis juk trokšta, kad pati ieškočiau tikrojo kelio ir kalbėčiau iš savo širdies gelmių. O tose gelmėse ar nesušvinta Jo Atspindys, kai visi triukš-

mai ir bangavimai nutyla? Mylinčioje širdyje — ar ne Kūrėjo kuriančios Meilės Energijos kibirkštis?

Kai mąstau apie Priskėliusijį, žvaigždynų Viešpatį, ir užmerkiu akis, bandydama išsvaizduoti tą visaapimančią Meilę, kurios taip ilgiuosi, atrodo, regiu be galo skaisčią Šviesą, tos Šviesos Okeaną, visa apsémusį ir persmelkiantį Spindėjimą. Ypač skaistus tas Spindėjimas ten, kur aukojama Dieviškoji Auka. Ir mano sesės—broliai, grįžtantys nuo Avinėlio Puotos Stalo, nešasi savo sielose iš to Spindėjimo trykštančius spindulius. Tai viskas, ką galio išlementi apie tą didingą Grožį, spinduliuojantį iš Gyvojo Dievo, kurį trokštu mylėti labiau už viską visoje Visatoje ... Bet kaip gerai, Viešpatie, kad palikai mums artimo meilės įsakymą. Jis sugrąžina mane atgal į kietą ir šiurkščią gyvenimo tikrovę konkretiems darbams. Juk norėčiau, Jézau, amžinai sédeti prie Tavo šventųjų kojų, kaip Marija, ir klausytis tylaus Meilės Balso. O žinau, kad tai neįmanoma, nes yra dar ir triūsiančios Mortos pareiga. Tai todėl kartais būnu nekantri savo artimui, kad jaučiuosi padalinta tarp tų dviejų Evangelijos seserų. Atleisk man, Viešpatie ... Sielos paukštė negali skristi vienu sparnu. Reikia dviejų: maldos ir darbo. Tik jų darniame sutarime siela kyla meilės skrydžiu. Šv. Teresė Avilietė sako: "Sielos pažanga glūdi ne ten, kad ilgai mąstyta, bet kad daug mylėtų". Ir šv. Kryžiaus Jonas perspėjo: "Mylėti — tai nereiškia patirti ypatingai didžią dalykų — tai pažinti didžiulių vargą dėl Mylimojo". O meilės Dievui požymis yra tai, kad ir skausme, ir džiaugsme darome gera iš meilės Jam.

O kaip turiu mylėti savo artimą? Ir kodėl tie du meilės įsakymai taip artimai susiję? Ar ne todėl, kad juos sieja viena Meilė, iš kurios visa kyla. Ir ar ne todėl, kad visi įsakymai (nesvetimauk, nevok, nežudyk ir kiti) gali būti sutraukti į tą vieną posakį: mylėk savo artimą kaip save patį. Meilė nedaro nieko pikta arti-

mui. "Taigi meilė — įstatymo pilnatvė" (Rom 13, 10). Ir dar pasakyta: "Kas nemyli savo brolio, kurį mato, negali mylėti Dievo, kurio nemato" (1 Jn 4, 20). Taigi meilė artimui yra ir meilės Dievui matas. O kai mylime artimą — ką mylime? Ar ne Kristaus atspindį tame, prasišviečiantį pro netobulą, trapų, kartais net labai aptemdytą pavidalą? Ir kai pasilenkiame prie suvargusio elgetos, ar ne prie mistinio Kristaus Kūno žaizdų pasilenkiame? Juk Išgaunytojas sako mums: "Iš tiesų sakau jums, kiek kartų tai padarėte vienam iš mažiausiu brolių, man padarėte" (Mt 25, 40). O paklaustas, kas yra mano artimas, Jis atsako palyginimu apie gailestingą samarietį. Vadinas, kiekvienas gyvenimo kelyje sutinktas žmogus, kuriam reikalinga mano pagalba, geras žodis ar tylus buvimas šalia, yra mano artimas. Nes kiekvienas žmogus yra besalygiškai artimas Dievui. O vienijanti meilės galia yra Kristus, nes Jis "tobuliausiu būdu susivienija su kiekvienu žmogumi, prisirišusiu prie Jo mylinčiu tikėjimu ir tampa pačiu tuo žmogumi su jo individualybės išsaugojimu" (N. Kuzanskis). Tad ir tikroji artimo meilė įmanoma tik tada, kai jos šaknys — Dieve. Priimti artimą tokį, koks jis yra, gerbiant laisvą jo pasirinkimą, ir mylėti tame Dievo paveikslą kaip galimybę, kuri gali išsiskleisti vien pasitikėjime, supratime ir meilėje. Meilė sukuria aplink artimą galimo pasikeitimo dvasinį "lauką" ir savo energija skatina bei palaiko. Būtina tikėti tuo mažu "garstyčios grūdų" jo sielajoje, iš kurio gali išaugti gražus medelis dangaus sparnuočiams ulbėti. O mylėti artimą atsidavimu, kantrybe ir atjautimu momomės nuo pačių artimiausių, su kuriais Apvaizda susiejo mūsų likimą. Su jais dalijamės gyvenimo naštas, bendrus džiaugsmus ir sielvartus. O ši maža bendruomenė įsijungia į didžiąją — Bažnyčią, kur ne tik asmeninėje, bet ir bendroje maldoje, Eucharistijoje semiamės jėgų meilės misijos vykdymui.

Tačiau reikia eiti dar toliau: ten, kur skausmo erškėčiai, sugebėjimo mylėti maksimumas.

Jézus sako: "Jūs esate girdėjė, jog buvo pasakyta: mylėk savo artimą ir nekėsk priešo. O aš jums sakau: mylėkite savo priešus ir melskitės už savo persekiotojus, kad būtumėte dangiškojo Tėvo vaikai; jis juk leidžia savo saulei tekėti blogiesiems ir geriesiems, siunčia lietų ant teisiųjų ir neteisiųjų (...) būkite tokie tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas" (Mt 5, 43–48). Tai skaudžios meilės kelias, mokantis atsižadėjimo, nukryžiuojant savo egoistinį "aš" ir mylėti "veltui". Atleidžiant įžeidimus tų, kurie nekenčia, ir laiminant tuos, kurie jus keikia (plg. Lk 6, 27). Aplinkoje patiriamą blogi sudeginant kantrybės ir meilės ugnyste, taip įveikiant ir sutaikant priešiškumus. Tai įmanoma tik pasirinkus viso gyvenimo šerdimi Kristaus kryžių. Tada nesiskusti: manęs nesuprato (ar Jézū suprato?), neteisiai mane apkaltino (ar Jézaus nekaltino nebūtais dalykais?). Štai ką sako pal. Josemaria Eskriva de Balaguer: "Tau skauda, kai artimas neparodo tau meilę. Kaip turi skaudėti Dievui tavo apsileidimas meilėje — Jam". Kai suprasi ir savo skurdumą, tuomet skausmą ir išbandymus priimsi kaip sielos auksą gryninančią ugnį, kad sielaaptų nuolanki ir klusni Dieviškojo Aukšakalio rankose. Reikia atsiduoti su visišku pasitikėjimu Kristaus veikimui, kad Jis galėtų dirbtį mūsų rankomis, mylėti mūsų širdimi. O, kokia nuskaidrinta turi būti širdis, kad per ją galėtų srūti Dieviškos Meilės energija į pasaulį. "Taip, aš jaučiu, kuomet manyje yra meilė, tai pats Jézus veikia manyje" (šv. Kūdikėlio Jézaus Teresė).

Šv. Augustinas savo "Išpažintyje" sako: "Laimingas, kuris myli Tave, o draugą — Tavyje, o priešą — dėl Tavęs, nes tik tas nenustoja né vieno brangaus asmens, kuriam visi brangūs Tame, kurio nenustojama". Kosminė Dievo Bažnyčia yra gyvas organizmas, suvienytas tarpusavio meile, sudarantis absoliučią gyvųjų ir mirusiuų vienybę Kristuje, kuris yra tos Bažnyčios Širdis. Tik meilė susieja sielą su siela

dvasios spinduliu, nenutrukstančiu tarp sielu ir po mirties. Kokia guodžianti yra Šventųjų bendravimo galimybė. Mistiniame Kristaus Kūne esame viena Dievo vaikų šeima. Todėl ne veltui kyla mūsų maldos Dievop ir už mylimus mirusuosių. Juk malda taip pat yra meilės ryšys ir patarnavimas artimui. Tai Šventoji Dvasia vieņija visus besimeldžiančius meilėje per maldą. "Meilės dėka mes gyvename, bendraudami su Dievu, su Dangiškaja Motina, su angelais ir šventaisiais, su skaityklos sielomis, su mūsų broliais žemėje, su visa Dievo Kūrinija" — sako abatas Polis. Juk visur, kur aukoja Didžioji Meilės Auka, Vienintelis Aukotojas — Kristus meldžiasi Tėvui už mus visus: "Kaip tu, Tėve, manyje ir aš Tavyje, tegul ir jie bus viena mumyse" (Jn 17, 21).

"Dievas yra meilė ir kas pasilieka meilėje, tas pasilieka Dieve, ir Dievas Jame" (1 Jn 4, 16). Todėl netrokštu nieko pasaulyje, kas nebūtų palytėta meilės: nei kalbėjimo "angelų kalbos", nei gamtos paslapčių pažinimo (nūnai taip madingo!), nes visa tai tėra vaikų žaidimai ant Begalybės kranto. Tik kartoju su liepsninguoju meilės apaštalu Pauliumi: "Dabar mes regime lyg veidrodyje mīslingu pavidaus, o tuomet regėsime akis į akį. Dabar pažistu iš dalies, o tuomet pažinsiu, kaip pats buvau pažintas. Taigi dabar pasilieka tikėjimas, viltis ir meilė — šis trejetas, bet didžiausia Jame yra meilė" (1 Kor 13, 12–13).

"Tikroji meilė alksta realybės, bet nėra kitos realybės kaip Dieve" — sako Oskaras Milašius. Tad kai ilgiuosи amžinos meilės, ko gi kito ilgiuosи, jei ne Tavęs, mano Dieve? Ir kai Tavęs ilgiuosи, ko gi kito ilgiuosи, jei ne Meilės. Dieve, Tu visa vieniji Meilėje ir trokšti, kad pas Tave mes grįztume spinduluojantys meile. Ipūsk manyje jos ugnį, kad nebūčiau kaip tos paikosios Evangelijos mergaitės, o ateičiau pas Tave su degančiu meilės žibintu, nes "Meilė niekada nesibaigia" (1 Kor 13, 8).

SEKMADIENI ŠVĘSK

**Arvydas
Ramonas**

**(Suaugusiųjų grupėje
premijuotas straipsnis)**

Mūsų dienų pasaulyje sekmadienis igavo daugiareikšmę prasmę, ne tik religijos plotmėje, bet ir kultūrinėje, politinėje, ekonominėje. Šių laikų ekonominio efekto vi suomenės žmogus dažnai išgyvena sekmadienį kaip dieną laisvą nuo darbų, ir sekmadieninio poilsio samprata susiveda daugiausia į jausmą, kad tai diena, skirta atsikvėpti nuo savaitės rūpesčių, nuo darbo įtampos, nuo kasdienybės krūvio, žodžiu — tai mažos atostogos. Kyla noras tą poilsį išreikšti naujais būdais: diena, skirta sportui, turizmui, diskotekai ar panašiai! Sekmadienis tapo savaitgalis. Šitokį supratimą,

manau, vysto spartus ekonominis vystymasis, vartotojiškas gyvenimo būdas, intensyvi urbanizacija. Visa tai salygoja gyvenimo tempą, kurio ritme susikerta darbo ir laisvo laiko klausimas, todėl kartais laisvas laikas nebūtinai sutampa su sekmadieniui, ir pati vi suomenė tampa laisvalaikio kaitos subjektas bei švenčių autorė. Tačiau savyje šios naujos salygos nebūtų negatyvios žmogaus atžvilgiu (reikalingas ir aktyvus poilsis), jei jos neišstumtu sekmadienio, kaip Viešpaties dienos sampratos, pakeisdamos paprasčiausiu "weekend". Tokiame "weekend" neretai sumenkėja, arba ir visai išnyksta, transcendentijos pojūtis, ir žmogus vis labiau supanašėja į "funkciją", priklausomą nuo išorinių visuomenės socialinių, ekonominiių, kultūrinių pokyčių, kur net ir žmogaus dvasią salygoja ekonominės programos. Dar daugiau — ir tikinčiųjų tarpe neretai pastebimas sekmadienio šventimas tik atliekant kažkokią pareigą, nueinant į bažnyčią, atliekant vien religinių–liturginių ritualų bažnyčios viduje ir užmirštant gyvą Viešpaties liudijimą savo gyvenimu pasaulyje. Bet sekmadienis yra kažkas daugiau!

Ką sako apie jį pats Dievas, Bažnyčia?

Visų pirma — tai trečiasis Dievo įsakymas: Dievas liepia švesti septintą dieną, susilai kant nuo darbų, atminti ją, nes Dievas tą dieną ilsėjosi po pasaulio kūrimo, ir pašventinti tą dieną, atmenant Izraelio išlaisvinimą iš Egipto nelaisvės. (plg. Pakartoto įstatymo kn. 5, 12–15). Tai pat ir Bažnyčia nustato švesti Viešpaties dieną kanonų teisės kodekse.

Norint suprasti krikščionybės sekmadienio reikšmę, reikia žvilgtelti į žydų tautos šeštadienio (shabbat) supratimą. Kaip matėme, tai Dekalogo trečiasis punktas, arba įsakymas. Dekalogas izraelitų teologinėje sampratoje reiškė įstatymų funkciją Sandoros, sudarytos prie Sinajaus kalno tarp Dievo ir išrinktoseios tautos, plotmėje. "Tai nėra siaura prasme tik įsakymai, bet etinės normos kaip išlikti žy-

dams ištikiems Jahvei, savo Dievui". Dekalogas buvo ir yra kaip orientyras gyvenime tiek žydams, tiek mums, todėl ir trečiasis įsakymas gali būti suprastas ne vien įpareigojantis sążinę moralinėje plotmėje, bet ir būtinas pačio žmogaus gerovei ir igalinantis dar geriau vadovautis visais Dievo įsakymais. Žydų šeštadienio teologija visų pirma grindžiama Pradžios knyga 2,2, kur sakoma, kad Dievas ilsisi po kūrimo akto. Izraelitai suprato tai kaip būtinumą švesti ir jiems savaitinių poilsį, ir ne tik jiems, bet ir namiškiams, vergams, gyvuliams. Reikia pažymėti, kad žydų tautos pradžioje laisvalaikio šventimas neturėjo nieko bendro su šventykla ir kultu, o buvo tik šeimos ir socialinė šventė. Kartu tai buvo prisiminimas–sudabartinimas išlaisvinimo iš Egipto vergovės, pašvenčiant tą dieną Viešpačiui. Daug vėliau, apie 500 m. pr. Kr., po Babilonijos nelaisvės "shabbat" tampa ir liturginė šventė, susieta su apeigomis. Čia reikia pridurti, kad iš tremties sugrįžę žydai per daug paviršutiniškai pradėjo vertinti šeštadienį, apsunkino jį įvairiausiais juridiniais draudimais, net valgio gaminti nebuvo galima. Nepaisant to, atrodo, žydų samprata apie šeštadienį išliko iš esmės nedaug pakitusi: "shabbat" — Sandoros ženklas tarp jų ir Dievo, išlaisvinimo iš Egipto prisiminimas maldomis ir dėkojimais, apmąstymas apie gyvenimą, kad žmogus nėra visa ko Viešpats, bet Jahvė teikia palaimą žmogui, apdovanodamas gėrybėmis. Izraelitai žinojo, kad žmogus nėra sukurtas vien darbui, kaip manė babiloniečiai, bet sukurta pagal Dievo paveikslą ir panašumą, kuris dirba ir ilsisi. (plg. Pradžios kn. 1, 26; 2, 2-3).

Bet mes, krikščionys, švenčiame ne šeštadienį, o sekmadienį! Jėzaus laikais šeštadienis jau buvo praradęs tikrą savo teologinę ir antropologinę prasmę dėl fariziejų ir Rašto žinovų smulkmeniškumo ir formalumo, jie užmiršo žmogaus širdį, pervertindami raidę. Jėzus turėjo dažnai konfliktų su fariziejais ir Rašto žinovais dėl savo laisvo požiūrio į šeštadienio juridinio formalizmo laikymąsi, "šeštadienis pada-

rytas žmogui, o ne žmogus šeštadieniu" (Mk 2, 27) — sakė Kristus. Jis neniekino šeštadienio sakrališkumo, bet įžvelgė toje dienoje tarsi sakramentinę prasmę ir gyvą ženklt Sandoros su Tėvu, kurioje žmogus laisvai ir visa širdimi atsiduoda Dievui. Jėzus gydė šeštadienye, mokė, darė gera, suprasdamas, kad jis yra ir šeštadienio Viešpats (plg. Mk 2, 28). Tokiu būdu Jėzus pasirodo kaip laiko pilnatis ir istoriškai, ir eschatologiskai.

Tai kodėl sekmadienis? Ta diena yra pažymėta Išganymo įvykio istorijoje ženklu: pirmają savaitės dieną prisikėlė Jėzus iš Nazareto, mūsų Viešpats ir Išganytojas, "pirmają savaitės dieną, labai anksti, dar neišaušus, Marija Magdalietė atėjo pas kapą ir pamatė, kad akmuo buvo nuveristas nuo rūsio angos" (Jn 20, 1).

Todėl nuo apaštalų laikų pradėta švesti ta diena. Tai naujos kūrybos pradžia, tai mūsų Velykos. Sekmadienis yra mažosios Velykos — tai tiesiogine prasme Viešpaties diena. Tą dieną paminime istorinį Kristaus Prisikėlimo įvykį ir Jo buvimą mumyse. Jis pats aštuanioms dienoms praėjus po prisikėlimo įvykio, tarsi nustatydamas naują laiko ritmą, pasirodė mokiniams, susirinkusiems toje pačioje vietoje (plg. Jn 20, 26). Naujas laiko ritmas įeiną į pirmają tikinčiųjų bendruomenę. Apaštalų darbų knygoje randame parašyta "pirmą savaitės dieną susirenkame laužyti duonos" (Apd 20, 7). Taip pat Didachė bei pirmieji Bažnyčios tévai ir mokytojai (Ignacas Antiochietis, Justinas, Tertulianas, Origenas, Klemensas Romietis) liudijo ir išvystė sekmadienio reikšmę. Nuo pirmykštės bendruomenės paprotys švesti sekmadienį plačiai įeiną į krikščionybės istoriją su imperatoriaus Konstantino duota laisve krikščionims, tada jau nuo 321 metų "saulės diena" tampa oficialiai laisva diena daugelyje imperijos regionų.

Liturginėje teologijoje sekmadienis yra suprantamas kaip:

1) Kristaus Prisikėlimo istorinio įvykio prisiminimas.

Šiluvos Marijos bažnyčios šoninė nava su šv. Kazimiero medžio drožinio statula.

2) To įvykio sudabartiniemas sakramentuose, kuriuos švēsdamas žmogus pereina iš mirties dvelksmo į naujā būtį — šitaip kiekvienas dalyvaujame Kristaus Prisikėlimo, taip pat visa visata yra pastūmėta pereiti į naujā žemę, apie kurią kalbama Apokalipsės knygoje.

3) Sekmadienis skelbia ateitį, kada Kristus sugriž švēsti amžinujų Velykų su mumis — todėl, kai bendruomenė švenčia sekmadienį, ji jau turi, galima sakyti, pažadėtą Amžinybę.

Taigi sekmadienis yra lyg sakramentas: paminėjimas Kristaus Prisikėlimo, šventimas jo buvimo su mumis, laukimas jo sugrižtant. Taip pat sekmadienis yra ir Bažnyčios diena. Tą dieną tikinti bendruomenė susirenka kartu, kur tampa “viena širdis ir viena siela” (Apd 4:32). Velykos yra pasaulinis įvykis, ir jos turi būti minimos viešai pasauliui. Kristus yra bendruomenėje, ir ta bendruomenė, susirinkdama

kartu, liudija jį pasauliui. Tą dieną tikintieji renkasi viešai išpažinti tikėjimą į Kristų–Viešpatį, pasidalysti tarpusavio meile ir Šventosios Dvasios dovanomis. Naujasis Katalikų Bažnyčios katekizmas sako, kad “sekmadieninis Viešpaties dienos ir Eucharistijos šventimas stovi Bažnyčios gyvenimo centre”. Tą dieną bendruomenė susirenka švēsti Eucharistijos, kuri yra viso religinio gyvenimo centras ir šaltinis. Tą dieną, daugiau nei bet kurią kitą, tikintieji yra kviečiami dvišakai aukoti savo gyvenimą Dievui ir pasišvēsti artimo meilei. Šventos Mišios–duonas laužymas ir Dievo žodžio klausymas įpareigoja kartu dalytis ta pačia Kristaus meile mums, tokiu būdu Eucharistijos sakramentas sekmadieniais tampa lyg ir meilės mokykla. Pirmosiose krikštionių bendruomenėse ypatingai buvo pabrėžiamas bendruomeniškumas, po šv. Mišių lankant sergančiuo-

sius, negandū prispaustuosius, vargšus ir vieni- šuosius, tai liudija ir šv. Justinas. (plg. Justino "apologia", 65).

Vienas žodis ypatingai ryškiai atspindi sekmacienio charakterį — tai šventė. Tai pati pirmoji krikščioniška šventė, iš kurios išsivystė įvairios liturginės metų šventės. Ne retai šiuolaikinių industrializuotų kultūrų negatyvus simptomos yra švenčių sakrališko aspekto trūkumas. Sekmacienis iš pirmosios savaitės dienos kalendoriuose tapo paskutinė. Manau, šiandienėj visuomenėj, vartotojiškos darbo sampratos atmosferoje žmogus esti įtraukiamas į kasdienos materialinius rūpesčius, kurie gali gimdyti liūdesį, vienatvės ir susvetimėjimo jausmą, versti į išskaičiavimą. Tokių motyvų salygojama šventė gali prarasti džiaugsmo charakterį. Šventė be džiaugsmo nėra šventė, o tikras džiaugsmas kyla ir turi šaknis asmens teisingame santykije su Dievu. Šventė turi du faktorius: svarbaus įvykio išgyvenimą ir reikšmę ji švesti džiaugsmingai. Tokius faktorius turi ir sekmacienis. Kristaus prisikėlimo paminiėjimas susirenkant kartu, Eucharistijos šventimas ir dalinimasis dvasinėmis bei materialinėmis dovanomis tarp savęs ir su kitais — tai šventė ir poilsis, kuris kartu žymi žmogaus pranašumą virš aplinkos, kurioje gyvena. Sekmacienio išgyvenimas, kaip krikščioniškos šventės, nušviečia ir kitas dienas; jos nebeatrodė pilkos, monotonios.

Taigi trečiasis Dievo įsakymas yra Dekalogo dalis, o Dekalogas yra "Torah" dalis, o "Torah" yra Sandoros su Dievu išraiška. Tai nėra draudimai griežta prasme, bet konstatavimas padėties, meilės Dievui išbandymas. Man regis, kad ir Dekalogu Dievas norėjo pasakyti žydams, kad jis yra Viešpats — jų Dievas, kuris išlaisvino juos iš Egipto nelaisvės, tad jų tarpe tenebūna šitaip ir šitaip (nebegarbinsite stabų, nevogsite, nežudysite ...). O mums nori pasakyti taip pat tą patį ir dar pridurti, kad jei mes išpažištame jį, jei norime gyventi, jei norime būti laimingi ir kad mums sektuosi, jei norime

turėti ramybę, tad nedarysime šito ir šito ... ir švesime Jo-Viešpaties dieną. Tada religijoje moralė tampa kažkas paprasto ir malonaus — draugystė, pilnavertiškas gyvenimas su Dievu. Tad šis įsakymas jungia ir talpina visą Išganymo istorijos vyksmą — nuo žmonijos aušros iki šiandienos atminti ir garbinti Dievą. Šitas įsakymas liudija Dievo laisvinančio laiko dovaną, ilsintis ir susilaikant duo darbo. Žymi, kad Dievas yra visa ko Viešpats, jam priklauso žemė ir jos gėrybės. Bažnyčia iškelia ir vertina žmogaus darbą (plg. Jono Pauliaus II encikliką "Laborem exercens" 1981). Tačiau įsakymu švesti sekmacienį Bažnyčia pasisako prieš tokią darbo sampratą, kuri trukdo žmogui pažvelgti į Dievą ir į save, susimąstyti apie savo gyvenimo prasmę, pasirūpinti savo šeima ir savo dvasiniu gyvenimu, pagaliau paprasčiausiai pailsėti, nes žmogus nėra vien "homo faber". Žmogus darbu kuria pasaulį, Dievo vardu ji apvaldydamas, bet neturi prarasti santykio su Kūréju, kuris yra visa ko pradžia ir pabaiga. Tik šitaip pasaulis ir mūsų aplinka galiapti Dievo buveine, o taip pat laisvės ir džiaugsmo buveine mums patiemis. Senajame Testamente yra užrašyti ir tokie žodžiai: "Jūs veltui triūsiat nuo aušros lig nakčiai velyvai, jūs sunkiai pelnotés duoną; ką Viešpats pamilo, tam ir miegančiam dvigubai duoda" (Ps 126, 2). Jei Aukščiausiasis darbo nelaimins, veltui triūsimė, ir mūsų darbas neš priešingą efektą. Tad jei mes būsime su Dievu, tai ir Dievas bus su mūmis, teikdamas visokeriopą palaimą.

Taigi — sekmacienis yra Viešpaties diena. Tai Kristaus Prisikėlimo — naujos Dievo kūrybos diena. Tai Bažnyčios ir Eucharistijos diena. Tai susitaikymo, Dievo malonės, maldos ir meilės kitiems diena. Tai šventės ir džiaugsmo diena, tai poilsio diena, kuri žymi amžiną žmogaus poilsį Dieve, pagaliau — tai rūpestis savo dvasine gerove.

"Šita yra Viešpaties padaryta diena: džiaukimės ir linksminkimės" (Ps 118, 24).

MAMYTE,

N EŽUDYK

(Suaugusiųjų grupėje premijuotas straipsnis)

VILTAUTĖ POCIENĖ

Statistika rodo, kad, jei kiekvienai šeimai, galinčiai turėti vaikų, tenka 2,5 vaiko, tauta gausėja, jei 2,3 — gyventojų skaičius nesikeičia. Lietuvoje šis rodiklis 1,7.

Tokių rezultatų prigyveno visas pasaulis, nukrypdamas nuo pirmapradžio plano, ypač pamiršdamas V Dievo įsakymą — Nežudyk.

Tik nežinojimas, kad žmogaus gyvybė prasideda tada, kai susijungia vyriška ir moteriška ląstelė, net įstatymiškai įteisino jos nužudymą. Todėl pirmiausia pateiksiu keletą žmogaus biografijos bruožų.

Kas išdrįstų užminti plakančią širdį? Teko klausytis magnetofoninio embriono širdies plakimo įrašo. Ji užplaka tarp 18 ir 25 vaisiaus užmezgimo dienos.

Mes mokėmės darvinizmo šviesoj. Buvo maiškinama, kad žmogaus embrionas paskartoja gyvosios gamtos vystymąsi nuo vienalaščio iki žinduolio. Tuo tarpu kokybiškose nuotraukose jau 10 dienų gemale įžiūrimos žmogaus struktūros. 10 savaičių vaisiui nuėmus pirštų antspaudus, galima pagal juos identifikuoti suaugusį žmogų. Ne varliagyvi nužudoma motinos iščiose.

“Per pasaulį ritosi mirties kultūra” — tai popiežiaus Jono Pauliaus II žodžiai. Nors ginaime nusikaltėlio, nuteisto mirties bausme, gyvybę, bet pamirštame apverkti negimusius.

Motina nėra vaiko savininkė. Abortas — ne jos apsisprendimo laisvė, bet aukščiausia pažeminimo išraiška. Kaip išmaстé K. Džibranas “Jūsų vaikai nėra jūsų. Jie savęs išsiilgusio gyvenimo sūnūs ir dukros. Jie atėjo per jus, bet ne iš jūsų”. Tėvai sutveria namus sielai, kurią įpučia Dievas. Ir tos aukštesnės išminties motina neturi teisės sunaikinti. Išnešioti ir pagimdyti — tai lyg jos karinė tarnyba. Tiesa, vaikas motinos iščiose bejėgis lyg vergas prieš vergvaldį. Tačiau, jeigu vergvaldys nužudo vergą, mes jaučiame, kad tai neteisinga.

Negimusio kūdikio žudymas — tai Dievo valios nepaisymas, kančios ir nelaimės.

Žmogus yra glaudžiai susijęs su gamta, nes tai vieno Kūrėjo išbaigtas darbas. Ypač artima gamtai yra moteris. Joje per akušerinį mėnesį atskartoja 4 metų laikai: pavasaris — sužydėjimas, vasara — kai mezgamas vaisius, ruduo — brandos metas, žiema — energijos kaupimo metas.

Aukščiausias gyvybės taškas — rasos taškas — gamtoje yra Joninės, kurių simbolis — papartis, seniausias žemės augalas, sugeriantis šviesą. Motery šis rasos taškas yra gleiviu lašas ant gimdos kaklelio, atsirandantis prieš ovuliaciją. Žiūrint į jį per mikroskopą, matoma radiliai iš centro išsidėsciusius paparčio lapus. Tai ne atsitiktinis sutapimas. Šios gleivės sugeria

nesveikas spermatozoidų formas, praleisdamos tik pačius vertingiausius, kuriems skirta pradėti gyvybę, ir maitinti juos visą kelią iki kiaušintakio, kur įvyksta apvaisinimas.

Paparčio žiedas simbolizuoją gyvybės pradėjimą, kai visa gamta apmiršta prieš didijį stebuklą, kai metami žiedlapiai ir mezzamas vaisius. Lietuvių tauta apie tai kuria gražias sakmes.

"Paparčio žiede, ilgesio šviesele, stebuklu menką mirksni spindinti, turi tu būti ir man skirta, kaip atpildas už kančią, nuolankumą, meilę. Trumpos vasarvidžio nakties šviesa visas mintis nuneš ant aukšto kalno, kur protėvių dvasia Rasos laužai liepsnoja, kur paslaptis po pievas braido, kur kupolių žiedai gyvybę teikia ... Tegul vilties ir laimės medis, dangun saulelės šaukiamas, jėgų sukaupęs auga ..."

(P. Kvietkauskienė)

Mes galim atspėti, kad tas paparčio žiedas moters organizme yra kiaušialastė, išsilukštenuusi iš kiaušidės ir pasiruošusi didžiajam vyksmui.

Gamtoje dangaus kūnai sukasi, veikiami traukos jėgos, kad nenukristų, kad išgyventų. Ir koks nuostabus bei suprantamas mokslininkų atradimas, kai jie pro mikroskopą pamatė, jog kiaušialastė, išėjusi į pilvo ertmę, sukasi. Savo traukos jėga ji traukia spermatozoidą, kad susijungtų, kad nežūtų. Tokia yra Aukščiausiojo valia. O šios valios vykdymas laisvu noru ir yra žmogaus laimė. Todėl moteris, pagimdžiusi kūdikį, yra laiminga. Rojaus būseną apima motiną pamačius savo naujagimį, nesąmoninges žinojimas, kad ji teisi, nes įvykdė Dievo įsakymą. O visa kita nesvarbu.

Šią didingą moters vertę gerai žinojo mūsų proseniai. 1529 m. Lietuvos statute buvo rašoma, kad bausmė už ištakėjusios moters nužudymą dvigubai didesnė negu už vyro

nužudymą. Jei nužudoma nėščia moteris, tai vaisius prilyginamas pusei vyro.

Mūsų patriarchalinėje kultūroje, kuri egzistuoja jau 4 tūkstančiai metų, moteris buvo priversta prisitaikyti prie vyro sąlygų, tapti priemone jo poreikiams tenkinti. Ypač patogiu žaislu paverčiama moteris, sugirdžius jai kontraceptinių tablečių, įvedus spiralę ar paskiepijus nuo nėštumo. Tuomet ji netenka savo pa-slapties ir žavesio, nereikia paisyti jokių intervalų, nereikia imtis atsakomybės. Moteris eksplloatuojama net šeimoje.

Yra daug būdų žudyti. Tačiau patys drastiškiausiai metodai yra tie, kurie pritaikomi motinos iščiose prieš ta, kuriam gimusiam apginti ji ir savo gyvybės nepagailėtų. Jie įvardinami kaip žmogaus teisė, pasaldinami kūniškais malonumais, jie uzurpuoja žmogaus smegenis ir smukdo šeimos moralę. Tai mokslas apeidi-néja Dievo įsakymus, taip išsigimsta pasaulis ir priekaištingai krenta žemyn demografinių ro-diklių kreivės.

Gal dar ne visi žino, kad kontraceptinės priemonės nepadeda išvengti nėštumo, o naikina jau prasidėjusią gyvybę. Populiarioji gimdos spiralė netrukdo pastoti, o judė-dama lytinį santykį metu išmeta apvaisintą kiaušinėlį lauk. Tuomet šventas vedybinis guolis pavirsta vaikų kapinynu. Dalis kiaušinėlių vis tik įsitvirtina gimdos gleivinėje, bet spiralė ją mechaniskai žaloja, sukelda-ma kraujavimą, atplėšia nuo jos gemalėli. Kiekviena moteris, nešiojanti spiralę, per metus patiria 2-3 tokius persileidimus. Todėl 50 mln. abortų per metus yra pasaulyje tik ledkalnio viršūnė. Lietuvoje pagal oficialią statistiką per metus padaromi 45 tūkst. nėštumo nutraukimų. Mūsuose dar nenaudojama prancūziška tabletė Ru 486. Joje yra ta pati nuodinga medžiaga, kuri buvo naudojama II pasaulinio karo metu žydų tautai naikinti. Nėščia moteris išgeria tabletę ir laukia, kol iškris vaisius. Tai cheminis abortas. Jam

neįvykus, daromas išprastinis. Tabletę gaminti firma neatsako už komplikacijas, o abortuotuose kūneliuose randama net susirgimų vėžiu.

Nėštumas — ne liga, kad reikėtų naudoti vaistus ar chirurgines intervencijas. Tai normali moters fiziologinė būsena, kuri atjaunina moterį, nutolina klimakterinį laikotarpį. Tuo tarpu, naudojant kontraceptines priemones, moters gimdos gleivinė darosi panaši į Ménulio peizažą, kur apvaisintas kiaušinėlis negali ištvirtinti ir išsimaitinti. Argi tai ne tas pats, kaip gyvą žmogų išmesti į dykumą bado mirčiai. Moteris — energijos nešėja. Jėga, kuria kiaušialastė traukia spermatozoidą, yra tokia didelė, kad ši mažytė ląstelė nukeliauja atstumą, kurį matuojant žmogiškais mastais, nueitų žmogus, 18 kartų perplaukdamas Lamanšą. Kontraceptinės priemonės nuenergetina moterį, tuo pačiu ir vyra. Lieka sausa technika be pilnatvės jausmo, bet to, kas Dievo duota. Prokreacija (gyvybės pratesimas) ir seksualinis gyvenimas neturi būti atsieti.

Abortas nutraukia natūralius organizme atsiradusius ryšius tarp moters ir vaiko, neleidžia pradėtam procesui išsibaigti iki galio, suardo tobulą harmoniją, atneša skaudžias fizines, moralines, psichologines pasekmes. Tai sužiaurina vyro sielą. Vienas tévelis, nenorédamas auginti 3 vaikų, išsiunté žmoną pakartotinai aborto operacijai, nes po pirmosios vaikas vis tiek augo. Jeigu atliekant mirties bausmę, nuskaltėlis lieka gyvas, jis paliekamas gyventi.

Moterims, nutraukusioms nėštumą, visam gyvenimui pasilieka poabortinis sindromas, dėl kurio pašlyja sveikata. Šeimoje mes susieti daugybe ryšių. Todėl ši sindromą jaučia ir vyras bei vaikai. O po aborto gimę kūdikiai būna su agresyvumo žyme, nes jiems baisus augti namuose, kur buvo nužudyta sesutė ar broliukas.

Viena motina pasakoja sapnavusi savo negimusį kūdikį, ateinantį susitikti su broliu. Sekančią dieną brolis žuvo traukinio avarijoje.

Éjimas prieš Dievą yra ir sterilizuojančios operacijos, eksperimentai su vaisumi, vakcina prieš nėštumą. Pastaroji taip nekalta mediciniškai įvardinta, nepaiškinant moteriai esmés. Norint sunaikinti gyvybę, reikia moteriai išvirkšti nėšuminės medžiagos, kad prieš ją išsidirbtų antikūniai, kurie pražudyti jos kūdikį. Vakcina šešiems mėnesiams. Kiekvieną mėnesį galima pastoti, nes nesisaugojama, o motinos kūnas lyg nuodų taurė gramzdina "gamtos klaidą".

Visų šių išradimų akstinas yra biznis. Pramoniniu būdu gaminamas k/p reikia parduoti. Žmonėms, pragyvenantiems iš minėtų operacijų, reikia klientūros.

Kiekvienais metais JAV priskaičiuojama 3 mln. neplanuotų nėštumų. 2 mln. iš jų dėl k/p nepatikumo. Gimdyti baisu, nes vaikas gali būti apžalotas — griebiamasi aborto. Saugoantis natūraliai būdais, paklaidos daug mažesnės ir nėra įtarimo, kad pakenkta vaikui. Ne viena šeima, nutraukusi nėštumą, baudžiama nevaisingumu.

Per centrinę televiziją buvo laida, propaguojanti abortus, nes geriant jų ekstraktą galima atjauneti. Šiems vampyrams nepasakoma, kad abortuotoje medžiagoje esantys harmonai atjaunina tik vieną sistemą, padidina lytinį pajégumą. Tačiau nė kiek nepasitaiso trapios, susidévėjė kraujagyslės ir jos plyšta, neatlaikydamos jaunatviško krūvio. Skaudžiu aidu žmogaus gyvenime atsiliepia kiekvienas mėginimas pergudrauti Dievą, nesilaikyti jo nustatyto tvarkos.

Sunkios mūsų ekonominės sąlygos dažniausiai verčia apsiriboti 2 vaikais. Tik nepamatome, kad negimes kūdikis nėra mūsų skurdo priežastis ir nenusipelnė mirties bausmės. Gal išnaikiname genijus, talentus, kurie išspręstų mūsų ubagystės problemą. Negaliu pamiršti radijo interviu su H. Šulcu, lietuviu misionieriu iš Afrikos. Jam atvykus į Lietuvą, buvo papasakota, kad Vilniuje žmonės ruošiasi piketuoti prie Aukščiausios Tarybos, nes nėra

karšto vandens. Svečias atsakė: "Tame krašte, kur aš dirbu, žmonės gyvena labai skurdžiai. Moteriai tenka kasdien nueiti 2-3 val. kelią, kad atsineštų vandens tai dienai. Valgo jie 1 kartą per dieną. Mokosi 50% vaikų. Mokykla erdvėsiame name, kur mokiniai sėdi ant grindų, nes neturi suolų. Rašo lazdelėmis ant savo juodų kojų, nes neturi sąsiuvinių. Šeimos daugiavaikės. Viena mergaitė, pamačiusi aplaistą mažesnę mergaitę, parėjo paklausti mamos, ar negalima jos parsivesti. Mama atsakė: kam dar klausி, žinai, kad mes tokius priimam. Jū šeimoje 9 vaikai".

Dabar kompiuteriai jau nėštumo metu leidžia nustatyti apsigimimus. Ir čia mums nereikėtų kištis, tegul atsitinka tai, kas turi atsikilti. Jei Beethoveno motina būtų žinojusi, kad vyro protėviai sirgo sunkia paveldima liga, būtų padariusi abortą. Laimei, nežinojo.

Žmonės nepakantūs psichikos invalidams. Seniau Lietuvoje kiekvienas kaimas turėjo savo kvailį. Jaunimas mokėsi gerumo iš šeimos, kuri priglaudė ubagą ar nepilnaprotį.

Mūsų moterys gimdo tuose pačiuose namuose, kur daromi abortai. Gimdymus priima patys žmonės, kurie nutraukinėja nėštumus.

Vaikai gimsta sunkiai, gal bijodami tų piktu žudančių rankų. Gausūs plyšimai siuvami be anestezijos, dažnai sergama mastitais. Gimės naujagimis atskiriamas nuo motinos. Taip nesielgiam net su gyvuliais. Patelei visuomet paliekami tik ką gimė jos mažyliai. Grįžusios iš gimdymo namų, dauguma motinų maitina dirbtinai, sterilizuoją buteliukus, bėgioja į pieno mišinių virtutes, nutraukinėja pieną ir visos skalbia šimtus kartų naudotus vystyklus. O knygose apie vaikus rašoma, kad refleksas sėdėti ant puoduko atsiranda tik antrą metų pabaigoje.

Giliai į širdį įstrigo pažįstamos, užauginusios vieną dukterį, žodžiai: "Jei norit mane nubausti, tai duokit man auginti vaiką". Kaip teisingai ir skaudžiai pasakyta! Kaip baisių mes išbjaurojom savo gyvenimą, kaip liūdnai

išdarkėm prigimti, kad didžiausias džiaugsmas mums pavirto tokia kančia, kurios vengdami, nesigraudenam dėl žūstančio vaisiaus. O juk turėtų būti atvirkščiai:

*kad būtumei į žmogų panašus,
Tu privalai būt panašus į Dievą,
kurs savo kančią paverčia džiaugsmu,
tikėjimu, šviesa, kūryba, meile.*

Just. Marcinkevičius

Todėl labai reikia mums atsigrežti į praeitį, kai augo lietuviškoj šeimoj po 10 vaikų, kai ištekėjusi moteris ir nepagalvodavo negimdyti, o merginai, pasidariusiai abortą, nebuvo šansų ištekėti. Dabar Kaune veikia ankstyvos nėštumo diagnostikos laboratorija, kur kreipiasi daug mergaičių. Tik išgirdusios apie krikščionišką moralę, atsidūsta: "kaip gaila, kad nežinojau anksčiau".

Mūsų senoliai rėmėsi tradicijom ir liaudies išmintim. Svarbiausiais gyvenimo momentais buvo einama su Dievu. Žmogaus gimimas buvo didelė šventė. O pribuvėja turėjo atitiki aukščius moralinius reikalavimus. Kukli, santūri, ištekėjusi, gimdžiusi, gražiai sugyvenusi su vyru. Prisilaikydavo jos papildomo pirmadienio pasninko, kad ranka būtų lengva. Ir čia veikė penktasis Dievo įsakymas. Niekas nekviesdavo moters, kada nors padariusios abortą.

Jei motina pagalvoja apie abortą, jos kūdikis pajunta pavoju ir niekuomet nemylés motinos, gal net pats nenorės gyventi. Tokia bausmė už nusidėjimą Dievo įsakymui mintimis.

Lietuvoje žinomas pasakos apie laumes, kurios nužiūrėdavusios vaikus. Tai atspindi gilią tiesą, kuri buvo leista pažinti žmonėms, artimiau gyvenusiems su Dievu.

Ne tik nėštumo metu, bet ir dvejus pirmuosius gyvenimo metus vaikas labai imlus. Galima paseti gérį į jo širdelę, galima perduoti pyktį. Už tai gresia didelė bausmė. Šventajame Rašte parašyta: "Kas papiktina vieną iš šių mažutelių, kurie mane tiki, tas vertas kad asilo

Londono Šiluvos Marijos bažnyčios didysis altorius.

sukamų girnų akmuo būtų užnertas jam ant kaklo ir kad jis būtų nuskandintas jūrų gilybėse" (Mat 18, 6). Turim saugoti savo mažylius nuo piktų žmonių, kurie gali sugadinti jų gyvenimą, pražudyti sielą. Taip ir Dievo mums įsakytą.

Dar keletas žodžių apie mūsų močiutes. Vaikų gimdymo ir auginimo jos nelaike papildomu darbu. Maitino krūtimi. Tai užimdavo tik dešimt minučių, nereikėjo buteliukų, nei mišinukų. Kūdikis čiulpdamas taip gerai ištūstina krūtį, kad nereikalingi jokie nutraukimai, nesergama mastitais. Maitinimas krūtimi yra daugiauprasmis. Priglaustas prie krūties, vaikas girdi motinos širdies ritmą, kuris yra geriausias verkiančio vaiko ramintojas. Valgantį vaiką mamytė kalbina gražiausiais žodžiais, žadina jo emocijas, formuoja gero pasaulio įvaizdį. Auga šviesi asmenybė, kuri nekonflik-

tuoja nei su tėvais, nei su aplinkiniais. Maitindama krūtimi, motina vykdo ir penktąjį Dievo įsakymą. Tuo laikotarpiu ji nepastoja: nereikia bijoti, žemintis, nereikia žudyti.

Atskirti nuo pasaulio, deginti ir nesudeginti, mes norime pakilti iš pelenų, kvailinti ir žeminti, aplaužyti ir apgenetėti, mes norime atsprogti iš šaknų. Atgaivinę viltį ir tikėjimą, mes prašome išrišimo.

O gerumas Lietuvoje jau skleidžiasi. Kalėdoms iš Alytaus mokyklos–internato žmonės išsivedžiojo visus vaikus. Net vaikų pritrūko. Auklėtojos jaudinosi iki ašarų.

Norėčiau baigtis mūsų tautos sąžinės 1993 m. Pasaulio žmogaus — Justino Marcinkevičiaus žodžiais:

“Viešpatie, mes nekalti,
Mes tik labai iškankinti”.

NEVOK!

ALDONA KAČERAUSKIENĖ

Kukliai apsirengusi penkiamečių šveicarė mergaitė, darbininkų vaikas, vienoje rankutėje laikydamas krepšelių, kitoje pinigus, į krautuvėlę įėjo tada, kai čia nebuvo žmonių. Vaiko dėmesį patraukė pintinė su vyšniomis. Mergaitė priėjo arčiau, pasigrožėjo uogomis, paėmė šakutę su dvimi vyšniomis. Iš visų pusiu jas apžiūrėjusi, pridėjo prie lūpų, palaižė, vėl pasistiebė, uogas padėjo atgal į pintinę, pati pasitraukė toliau nuo "pagundos".

Satrijos Raganos vaizdelis "Vyšnios" turinys gerai žinomas vyresnės kartos žmonėms, nes šis kūrinėlis, kadaise buvęs chrestomatiniu, giliai įsirėžė į atmintį tų, kurie mokėsi iš prieškarinių vadovėlių. Šio vaizdelio turinį mėgo pasakoti šviesios atminties pedagogikas profesorius Jonas Laužikas, kalbėdamas apie būtinumą ugdyti vidinius stabdžius nuo pat vaikystės. Pradėdamas sąmoningą gyvenimą, vaikas turi griežtai žinoti, ką galima imti, ko negalima. Ir čia negali būti jokių išlygų ar nuolaidų. Reikia pasakyti, kad anuomet pedagogams sekési. Kaimuose nebuvo rakinamos pirklių durys, visai dienai pievoje paliekamos balinių ištiestos drobės, pienas šuliniuose, ant tvorų sumautos puodynės, džiūti ir vėdinti iškabinėti drabužiai. Imti svetimą daiktą buvo ne tik nusikaltimas, bet ir negarbė, ir gėda, pagaliau — sąžinės graužatis, nes tai formuoja mažiausiai visuomeninė nuomonė, griežtesnė už įstatymą. Na, o jeigu kas ir susigundydavo pasisavinti tai, kas jam nepriklausė, žinia nuaidėdavo per kelias parapijas, žmonės su tokiu asmeniu vengdavo bendrauti viešai, kitaip sakant, reiškiama neslepama panieka išskirdavo ji iš visuomenės.

Tie, kuriems teko pabuvoti svetingose Europos šalyse, pasakoja, jog ten taip pat nepuolama prie to, kas tau nepriklauso. Pavyzdžiu,

Suomijoje, kur dviratis ne tik sporto, bet ir patogi susisiekimo priemonė, greta įmonių, įstaigų, mokyklų įrengti stovai dviračiams laikyti. Iš gausybės dviračių kiekvienas be vargo susiranda savajį, niekas netaiko į naujesnį ar geresnės kokybės. Šioje šalyje taip pat stebina smėlio dežėse palikti tvarkingai sudėlioti vaikų žaisliukai. Kam neštis namo smėlėtą žaislą, jį plauti, surasti vietą, kur padėti, jeigu rytoj vėl ateisi čia žaisti? Juk tikrai žinai, kad niekas nepaims tavojo, o tu niekada nepaims tvetimo.

Tuo tarpu tarybinėje spaudoje, rašant apie vadinausius visuomeninio turto grobstytojus, bene kiekviename straipsnyje buvo sutinkama nuomonė, kad kaltas, žinoma, tas, kuris vogė, bet dar kaltesnis tas, kuris nemokėjo turto apsaugoti: apsitvėrė pernelyg žema ir netvirta tvora, įdėjo prastą užraktą, pastatė nebudrią sargybą ar jos visai nepastatė ir t. t. Tokių autorių teiginiai, rodos, apeliuoja ne į žmogų — sąmoningą būtybę, laisvai galinčią pasirinkti vienokį ar kitokį sprendimą, o į žmogų—gyvulį, kuris eina, prieina neperlipamą tvorą, ir stop! Tenka grįžti atgal. O eidamas atgal jis užtinka pilaitę, kurios kieme, deja, draskosi įsiutęs vilkšunis. Pavojinga, gali perplėsti gerklę. Tuomet jo kišenėje tarsi netycia suskamba visrakčiai. Užsuka į tykų kooperatinį namą, darbo objektu pasirenka mažiausiai judrių viršutinio aukšto laiptų aikštelę. Sutraškėjęs visraktis pasiuka, ir durys atsidaro. Tačiau šeimininkai, pasirodo, įstati dvigubas duris su skirtingais užraktais. Štai antrujų durų spyna jokiam visrakčiui nepasiduoda. Lipant laiptais žemyn, dėmesį patraukia prie vienų buto durų vaikiškas vežimėlis, o Jame, naujutėlaitė žydrai pūkuota antklodė, nepririšta, neprirakinta, net pro durų akį, rodos, niekieno nesaugoma. Vadinas — galima imti.

Atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę, vyksiant persitvarkymo procesams, susilpnėjus turto ir asmens apsaugai, grobimo instinktas auga, tarsi mielinė tešla. Išėjęs rytą, nežinai, ar laimingai sugrįši ir kokiai rasi namus. Nebeساugu moterims nešiotis rankinuką, nes baltos dienos viduryje ji gali per sekundę prarasti. Baugu kaimuose vienišiems seneliams, kuriuos turto prievartautojai užkankina mirtinai, reikalaudami atiduoti pinigus, atidedamus laidotuvėms nuo varganos pensijos. Viena sunki nudėmė sukelia kitą, dar sunkesnę — žmogžudystę.

Orientuodami visuomenę į kuo didesnę turto apsaugą, mes kol kas patikimesnių priešmonių nežinome. Betgi tuo pačiu sumenkiname žmonių atsakomybę už savo veiksmus. Nusigyvenome iki tiek, kad palaidoję mums brangius žmones, išeidami iš kapinių, sutrumpiname gražiausių žiedų kotas, išlaužiame į domesnių gėlių krepšelių lankelius, kad jie nebeeturėtų vertės turguje. O kaip apsaugoti vagiamus paminklus, patarimų, berods, dar niekas nesurado. Juk ant kapinių šuns nepririši, o mirusieji patys apsiginti, deja, negali.

Vis dažniau į galvą ateina nerimą kelianti mintis: nejaugi mes galėsime būti laisvi su ta skylėta, lopyta ir durstyta netolimos praeities morale? Ar ne pirmiausia šioje srityje mums reikėtų atsinaujinti?

Gyvenimo patirtis dar kartą įrodė, jog pripratimas yra antras prigimimas. Suverenios Lietuvos turtas tampomas didesniais ar mažesniais glėbiais daugelio tų, kurie prie jo prieina.

Atgimimo pradžioje tapo madinga studijuoti Vydūną, S. Šalkauskį, A. Maceiną. Skoliniomės, dauginomės, skaitėme ... Ir nustebome: visi trys didieji Lietuvos filosofai buvo teistai ... Išmesk iš jų raštų Dievą, Absoliutą, ir sugrius kardinalios filosofinės tiesos, liks tik namas be pamatų, statinys ant smėlio. O septintas Dievo įsakymas trumpas ir kategoriškas, tarsi žaibo blyksnis: nevok.

“Liturginiame maldyne” komentuojama:

“Šiuo įsakymu Dievas reikalauja, kad gerbume kitų asmenų ir visuomenės nuosavybę, o padarę kam žalą ar nuostoli — atsilygintume; kad sąžiningu darbu užsidirbtume pragyvenimui ir neišnaudotume kitų žmonių triūso”. Šiuo įsakymu reikalaujama dar daugiau, apie ką Lietuvoje jau ne kiekvienas žino ar nori žinoti: “Nusikalsta, kas sukčiauja bei apgaudinėja parduodamas ar pirkdamas; kas daro kokią nors skriaudą atskirų žmonių ar visuomenės turtui laukuose, gatvėse, namuose, įmonėse ir kitur; kas negražina skolos, neatiduoda rastų ar neteisėtai įsigytų daiktų, neatsilygina skriaudų; kas veltėdžiauja arba tuščiai eikvoja šeimos ir visuomenės turtą”.

Apie teigiamą religijos įtaką formuojant žmogaus asmenybę, neturėtų abejoti né vienas pedagogas. Šiaisiai visuotinio vertybų perkainojimo laikais neturi būti palikti nuošalyje dideli rezervai ugdyti žmogaus vidinius stabdžius, vienodai kelti atsakomybės jausmą tiek už pasikėsinimą į ganétinai apsaugotas, tiek į neapsaugotas materialines vertynes. Jeigu ką pavogei, teks atsakyti. Kitų kaltininkų čia néra ir negali būti. Bepigu tiems didiesiems ir gabiesiems, kurie savo laiką užpildo mokslu, menu, kuriems gyvenimą reguliuojančia jėga tampa intelektualinis potencialas. O kas sureguliuos didelę dalį mūsų jaunimo, pasimetusio, praradusio autoritetus (nusivilda ir tévais, ir mokytojais, augintais ir auklėtais jau taip pat stagnacijos laikotarpiu), iškélusio bene vienintelį sau tikslą: gyvename tik vieną kartą, todėl nepaiasant priemonių gyvenimą reikia padaryti patogų. Darant nusikaltimą vardan šio tikslo, nesusimastoma apie atsakomybę, nes ji neišugdyta. Ir taip kalėjimai pasiglemžia ir galutinai pribaigia šimtus jaunų žmonių. O laisvėje esantys nusikalteliai tėviai savo juodus darbus. Daug vilčių vidinio gyvenimo ugdymui dedama į atgimstančias ir naujai besikuriančias jaunimo organizacijas: visos jos eina su Dievo vardu, visų vėliavos šventinamos bažnyčioje, visų susirinkimai baigiasi ar prasideda malda.

IŠMINTIS IŠ AUKŠTYBIŲ

CHIARA LUBICH

“Iš aukštybių kilusi išmintis pirmiausia yra tyra, paskui taikinga, maloningu, klusni, pilna gailestingumo ir gerų vaisių, nesvyruojanti, nuoširdi” (Jok 3, 17).

Apaštalas Jokūbas rodo mums tuos vaisius, kuriuos neša gyvenantieji pagal Dievo žodį. O taip gyvenantieji pagal Dievo žodį tuo būdu primena ir kitas Naujame Testamente minimas dorybes: Evangelinio pamokslo palai-minimus, himną labdarai, meilės vaisius, krikščioniškų dorybių turtingumą. O tokio gyvenimo pagal Jézaus mokymą nuostabios vertės negali tinkamai išreikšti nei žodžiai, nei įvaizdžiai.

Vaisiai gyvenimo pagal Dievo žodį išryški-
nu du esminius krikščioniškos meilės aspektus:
galvosenos tyrumą, kuris reiškia neturėjimo
jokios doktrininės klaidos ar iškrypino ir šir-
ties tyrumą, kuris reiškia neturėjimą jokio
prisirišimo prie nuodėmės ar polinkio į blogį.

Toliau jis primena, jog taip turime naudoti
tuos aspektus, kad mūsų gyvenimas neštų vai-
sių, kuriant taiką ir vienybę tarp visų.

Čia Dievo žodis yra vadinamas “išmintimi
iš aukštybių”. O kai Šventasis Raštas Dievo
žodži vadina “Išmintimi”, nori mums padėti, kad
galėtumėm naudoti dievišką įžvalgą ir tiesą,
kaip turime galvoti ir spręsti, priimdami daly-
kus, kad turėtumėm dvasinį džiaugsmą.

Daug ką gali mokyklose padaryti katechetai, dvasininkai ir pasauliečiai, kurie maloniai jaunimą nustebina erudicija, intelektu, išmintimi. Ir ne tik jaunimą, bet ir tévus, užaugusius ir subrendusius bedvasėje ateizuotoje visuomenėje, orientuotoje tik į materialines vertybes. Tai, kas iš pirmo žvilgsnio kartais atrodo jau nebeįmanoma, ilgainiui pasidaro priimtina. Tikékime, jog pasėti grūdai dar neprarado savo gyvasties, o tie, kuriuos sésime su meile ir pasikliaudami Dievo Malone ir pagalba, taip pat duos vaisių.

Užbaigt iorėtusi tuo, kuo pradėjau — Šatrijos Raganos vaizdelio “Vyšnios” žodžiais: —
“... kokia išmintinga turi būti tavo mamytė, mažute! Koks laimingas jūsų kraštas, turėdamas tokių motinų ir tokių vaikų!”

Jei Dievo žodis giliai veikia ir keičia mūsų gyvenimą, tampa šviesos ir meilės šaltiniu mumyse, svarbiausiu įkvėpėju visoms mūsų mintims ir veiksmams.

Kaip mes galėtumėm gyventi pagal čia mąstomus žodžius? Mes taip pat galime apsispręsti, norédami siekti tikros išminties. Kadangi ji yra “kilusi iš aukštybių”, pirmiausia visada turime nuolankiai jos melsti Dievą, tikėdami, kad gausime.

Taip pat turime atsiminti, kad mes galime tą išmintį gauti tik gyvendami pagal Dievo žodį, stengdamiesi jį vykdyti vis su didesniu paklusnumu ir uolumu.

Ši kartą mes stengsimės kreipti ypatingą dėmesį į krikščioniškas dorybes, šv. Jokūbo minėtas, o ypač tas, kurių labiausiai stokojame patys.

“Išmintis” tikrai augs mumyse, jei save maitinsime Dievo žodžiu. Tada mūsų gyvenimas bus kaip namų, pastatytų ant uolos, apie kurią Jézus kalba Evangelijoje. Tada galésime atlaikyti klaidą ir visokio pasileidimo audras, kurios norės tuos namus sugriauti.

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, SJ

Kalbos taisymai

dūmoti n. svet. — mąstyti, galvoti.

falšyas n. svet. — netikras, klastingas, sukto būdo.

fanaberija n. svet. — pasipūtimas, išdidumas.

finka n. svet. — suomiškas peilis, suominukas.

forelė n. svet. — upėtakis.

frantas n. svet. — dabita, puošeiva, puošeika.

gausėti kuo n. vert. — gausėti ko: Kaunas gausėja daugiaaukščiais namais (= Kaune gausėja daugiaaukščių namų).

geradėjas n. vert. — geradarys.

gerbūvis n. vert. — gerovė: Dabar paliko darbininkų gerbūvis (= gerovė).

gi — nevert. reikšme “o (jungtuko)": Vakar jis visą dieną lakstė, gi (= o) šiandien nė iš lovos nesikelia.

giliai — nevert. reikšme “labai, didžiai, neapsakomai, nepaprastai": Esu giliai (= didžiai, labai) sujaudintas dėl jo elgesio. Tuo esu giliai (= tvirtai) įsitikinęs.

gimimo — nevert. r. “gimės": Esu pekiaskėdžiuju metę gimimo (= gimės penkiaskėdžimtaisiais). I kariuomenę dabar šaukiami 1971 metų gimimo (= 1971 metais gimė) jaunuoliai.

gintis prieš ką n. vert. — gintis nuo ko: Žmonėms pasidare sunku gintis prieš įvairius piktadarius (= nuo įvairių piktadarių).

glušas n. svet. — kvailas, kurčias.

grafkė n. svet. — žiogelis.

guzas n. svet. — gumbas.

į — nevert.: Susirinkimai vykska kartą į mėnesį (=

per mėnesį). Blogos gyvenimo sąlygos labai atsiliepia į jo sveikatą (= jo sveikatai).

iki tokio laipsnio — nevert. r. “taip, tiek": Nusigérė iki tokio laipsnio (= tiek), kad baisu ir pažiūrėti.

ikra — ikrai.

įnašas — nevert. r. “mokesčis": Jau laikas sumokėti nario įnašą (= mokesčių).

iš kalno n. vert. — iš anksto.

išieškotas — nevert. r. “meniškas, tobulas, dailus, subtilus": Išieškotas (= subtilus) spalvų derinys.

išmetinėjimas n. vert. — priekaištas.

išmetinėti n. vert. — prikaišioti, priekaištanti: Dabar ne laikais išmetinėti (= priekaištanti), meilė pasibaigė.

išnešti — nevert.: Susirinkimas išnešė nutarimą (= nutaré, priémė nutarimą).

išpildyti — nevert. r. “atliki": Choras labai meniškai išpildė (= atliko) keletą liaudies dainų.

išpuoli — nevert. r. “priklausyti, derėti, būti, tiki": Jam išpuola (= pridera) tas pareigas atliliki. Každa šiaisiai metais išpuola (= bus) Velykos?

ALDONA PUIŠYTĖ

VIZIJA

*Kaip tolimas dvelksmas yra tau, ką myli,
Tiki kuo, yra tau kaip gandas – jি neša
Kažkas ant sparnų praskleistų: šlamesy jü
Girdi šviesulių tobulai harmoningaji ritmą*

*Eini – ne lunatiké jau, bet nubodus, –
Blakstienos dar baugščiai nuleistos ir virpa:
Šviesa ta apakins – arteji, arteji, arteji ...
O šnibžda kažkas tau, o drąsina, guodžia ...*

*Kas tu, gerasis, kas tu, Šviesusis? Iš kur man
Tie lobiai, maloné, tie džiaugsmo žemčiūgai?
Priimu dovaną, priimu švytinčią vakaro taurę,
Priimu savo likimą – vienatinį, nepakartojamą.*

Švedynėje

Paruošė MARIJA A. JURKUTĖ

MIROSLAVO PARAPIJOS IR MIESTELIO JUBILIEJUS

Alytaus rajono Miroslavo miestelyje paminėtos 250-osios miestelio ir parapijos įkūrimo metinės. Rašytiniai šaltiniai byloja, kad 1744 metais Vilniaus kunigų sinodas įkūrė Miroslavo parapiją, kuri iki tol buvo Alytaus parapijos filija. Jubiliejaus proga išleista V. Valūno knyga "Miroslavas ir jo apylinkės", kurioje apžvelgta šio krašto istorija.

Miestelio įkūrimo šventė prasidėjo skulptūros, skirtos 250-jam jubiliejui, atidengimu. Miroslavo kultūros namuose buvo atidaryta dzūkų buties daiktų paroda "Miroslavo apylinkės istorijos puslapius atvertus".

Miroslavo bažnyčioje vyko šv. Baltrasmiejaus atlaidai, buvo teikiamas Sutvirtinimo sakramentas. Procesija ėjo prie atstatyto Olakalnio koplyčios, buvo pašventintas kryžius. Miroslaviečius ir jų svečius linksmino rajono saviveiklos kolektivai. (Lietuvos rytas Nr. 171)

ŠVEDŲ KARIŪNAI KLAIPĖDOJE

Klaipėdos uoste prisišvartavo du Švedijos karo laivyno mokomieji burlaiviai — "Falken" ir "Gladan". Pastarasis uostamiestyje jau lankėsi prieš metus.

Kiekvienu burlaiviu aplaukė po 28 šviesiaplaukius kariūnus, Švedijos aukštųjų karo mokyklų kursantus. Tai jų mokomoji stažuotė, kurios metu plaukiojama ne tik po Baltijos jūrą, bet ir viso pasaulio vandenynus.

Jau 200 metų nekariaujančios Švedijos karinis laivynas yra kiek mažesnis nei kitų valstybių, ta-

čiau taikūs švedai garsėja savo tvarkingumu, drausme, tiksliai jūrine technika. Ši neutrali šalis turi apie 40 karo laivų ir kelias aukštąsias jūrines karo mokyklas, kuriose šiuo metu mokosi ir trys lietuvių — J. Vyšniauskas, D. Matuiza ir S. Bandzevičius. Jie konkurso keliu parinkti iš Klaipėdos universiteto, Karinės jūrų flotilės bei Krašto apsaugos mokyklos. Dabar visi trys jaunuoliai gyvena Švedijoje ir mokosi švedų kalbos, o po Naujujų metų pradės dvejų metų studijas Karlskronos aukštojoje karo mokykloje. Jūrinę praktiką jie atliks tokiais pat mokomaisiais burlaiviais, kurie dabar atvyko i Klaipėdą.

Turėdami tokius puikius laivus, švedai gali siūsti savo kariūnus praktikuotis viso pasaulio jūrose ir vandenynuose. Tuo tarpu Klaipėdos universiteto pastangos išsigytį mokomajį jūrų laivą kol kas nesėkmingos.

Tad švedų burlaiviai, atvykę i Klaipėdą su draugišku vizitu, gal paskatins ir Lietuvos karinę jūrų flotilę imtis panašaus uždavinio. (Respublika Nr. 176)

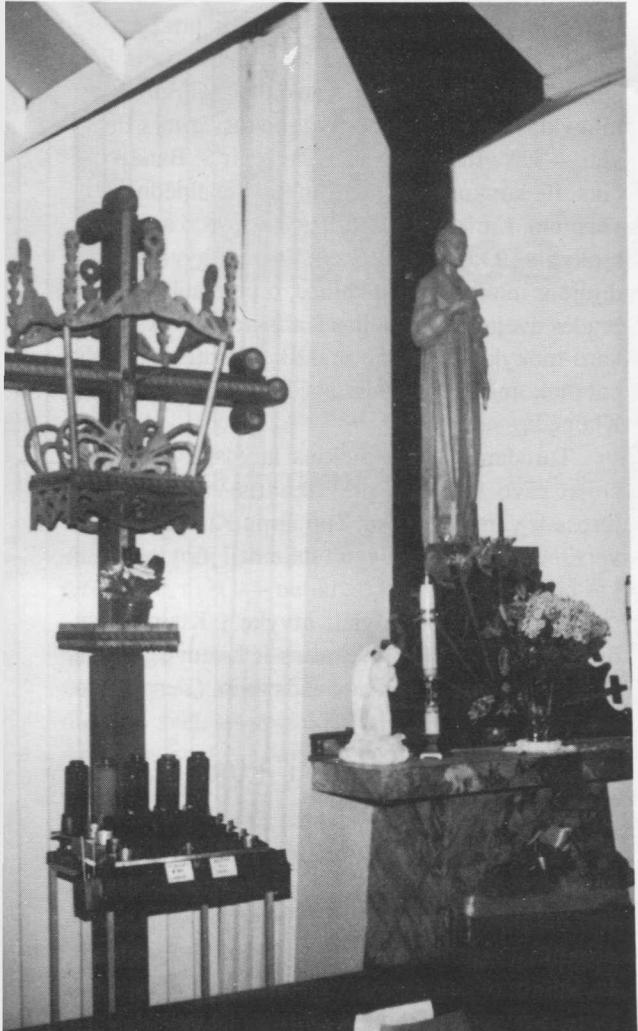
KILMINGIEJI ŠIAULIEČIAI ĮKŪRĘ BAJORŲ DRAUGIJĄ

Šiaulių miesto valdyboje užregistruota dar viena organizacija — Lietuvos bajorų karališkiosios sąjungos Šiaulių bajorų draugija. Kaip paminėjo šios organizacijos tarybos pirmininkas, Šiaulių krašto bajorų vadas Vytautas Montvilas, savo bajoriškąjį geneologiją skaičiuojantis nuo 1500-jų metų, analogiškos draugijos jau yra išteigtos Vilniuje, Kaune ir Panevėžyje. Visos jos, būdamos savarankiškos, kartu bus ir kitų metų balandžio 23 dieną Vilniuje įkurtos Lietuvos bajorų karališkiosios sąjungos struktūriniai padaliniai.

Šiaulių bajorų draugijos veiklos programoje numatyta suvienyti visus Šiaulių mieste ir regione gyvenančius bajorus, ieškoti, tyrinėti ir atstatinėti kilmės dokumentus, studijuoti bei skleisti pažangių filosofines idėjas, ieškoti ir kaupti istorines relikvijas. Šiaulių bajorai žada užsiimti ir švietėjiška bei labdaringa veikla. (Lietuvos rytas Nr. 171)

PANEVĖŽYJE PAMINĖTAS JONO AISČIO 90-METIS

G. Petkevičaitės-Bitės viešoje bibliotekoje gausiai susirinkę miesto poezijos mylėtojai pam-

“Pakelės” kryžius su šv. Kazimiero koplytėle, dedikuota Lietuvos kankiniam.

nėjo poeto Jono Aisčio devyniasdešimtmetį. I šį vakarą, pavadinčią “O Viešpatie, koks vakaras, koks nerimas ...”, buvo atvykęs egzodo poetas Kazys Bradūnas su žmona, savaitraščio “Literatūra ir menas” redaktorius poetas Vladas Braziūnas, iš Ilinojaus į Vytauto Didžiojo universitetą skaityti paskaitų atvykęs profesorius Algirdas Titas Antanaitis, aktorius Laimonas Noreika.

Vakaras prasidėjo autentišku paties autoriaus balsu, kurio įrašą į Lietuvą atvežė A. T. Antanaitis. Iškilus poetas turėjės dovaną — tobulai ir

nepakartojamai skaityti. Vakaro metu iš poeto V. Braziūno lūpų nuskambėjo mintis, jog tikros poezijos į “kristalinį karstą” uždaryti neįmanoma — po kurio laiko suartėja tiek erdvės, tiek laikai. K. Bradūnas papasakojo apie savo susitikimus su poetu prieš daugel metų Vilkaviškio gimnazijoje.

Antrojo vakaro dalis buvo skirta Kazio Bradūno poezijai. (Lietuvos rytas Nr. 171).

ΙΣΙΠILDŽIUSI SVAJONĖ

“Trečioji indoeuropiečių temai skirta konferencija Baltijos šalyse buvo rožinė Marijos Gimbutienės svajonė”, — tokiais žodžiais antropologas dr. Gintautas Česnys pradėjo tarptautinę konferenciją “Šiaurės Europos suindoeuropietinimas”. Deja, Vilniaus ir Kalifornijos universitetai, Vilniaus dailės akademija, Lietuvos kultūros fondas ir Antropologų draugija konferenciją suorganizavo jau M. Gimbutienės atminimui. Vilniaus universiteto rektorius Rolandas Pavilionis atidarymo metu padėkojo visiems atvykusiems, paprašė pagerbti mokslininkę tylos minute. Daugiau kaip 30 mokslininkų iš Rytų ir Vakarų suvažiavo skaityti pranešimų, aptarti M. Gimbutienės veiklą ir darbus. Iš lietuvių mokslininkų dalyvavo Adomas Butrimas, Norbertas Vėlius, Vytautas Kubilius ir kiti.

Vykstant konferencijai, Lietuvos kultūros fondo meno salone buvo atidaryta paroda “Mitai Lietuvos mene”. Archeologas dr. Vytautas Urbaničius rodė filmą “Reminiscencijos apie Mariją Gimbutienę”, koncertavo folkloro ansambliai, skambėjo kompozitoriaus Broniaus Kutavičiaus muzika, labai patikusi ir pačiai mokslininkai.

Svečiams buvo surengtos ekskursijos po Vilnių, Kernavę ir Trakus. (Dienovidis Nr. 32)

SU MEILĖS ŽODŽIU

Tokios naujuju mokslo metų pradžios dar nebuvo. Iš pirmo žvilgsnio atrodytu lyg ir tas pats, kaip kitose pradžios mokyklose, iškūrusiose vaikų darželiuose. Būreliai pirmokų, antrokų, trečiokų su gélémis. O šalia — šventiškai nusiteikę téveliai. Tik žodžiai čia skamba neįprasti: mes mylime jus visus, ir jūs mylékite vienas kitą, kaip jus myli Kristus. Baigës sveikini-mo žodį mokytojas ima gitarą, ir vaikai gieda giesmę apie Dovydą.

Tai krikščioniškoji pradžios mokykla "Meilės žodis" Klaipėdoje. Ji pradėjo trečiuosius mokslo metus. Trijose gražiai įrengtose klasėse mokysis po 10-15 vaikų. Dėstoma pagal valstybinę švietimo programą. Nuo antros klasės privaloma anglų kalba. Ir daug būrelių.

Mokyklos direktorė A. Karpevičiutė mano, kad Dievas kiekvienam suteikė gabumą. Tik svarbu juos atskleisti, svarbu vaikams įdilegti ne tik mokslo žinių, bet ir išmokyti juos elgtis pagal krikščionišką moralę. Mokyklos mokytajai — tokie kaip visi, tik jie dar priklauso "Meilės žodžio" bažnyčiai.

Religinį pamokų šioje mokykloje nebus daugiau negu kitose bendrojo lavinimo mokyklose. Tik prieš pamokas vaikai čia sugiedos giesmes.

Mokykla privati. Už mokslą ir pietus reikės mokėti 50 Lt. per mėnesį.

Steigėjai viliasi, kad ilgainiui mokykla taps katalikiška vidurine. (Lietuvos aidas Nr. 174)

ŠVEDIJOS PARAMA BALTIJOS ŠALIŲ POLICIJAI

Švedija stengiasi padėti Baltijos valstybėms sukurti modernią vakarietišką policijos tarnybą. Švedijos vyriausybė nutarė skirti dar 7,3 milijono kronų Baltijos šalių policijos mokymui ir aprūpinimui moderniais įrengimais. Švedijos Karalystės policijos vadovybė taip pat planuoja rengti Estijai, Latvijai ir Lietuvai specialistus kovai su narkotikų kontrabanda. Iš viso Švedijos vyriausybė Baltijos šalių policijos reikalams jau yra skyrusi 15 milijonų Švedijos kronų. (Lietuvos aidas Nr. 177)

PILNI GRĄŽIŲ SUMANYMŲ

Dzūkijos tautinio parko darbuotojai nusiteikę ne vien saugoti, kas išliko, bet ir gaivinti dzūkų tradicijas, skatinti kūrybą. Kas du mėnesius pasiordo parko laikraštis "Šalčinis". Apie parką išleistos jau dvi knygės — viena lietuvių, kita užsienio kalbomis. O dabar knygynuose pasirodys naujas dzūkų leidinys "Amatai ir verslai Dzūkijos tautiniam parke". Jį 3000 egz. tiražu išleido pats parkas. Brolių A. ir M. Černiauskų nuotraukose skulptoriai, dievdirbiai, sodų pynėjos, audėjos, bi-

tininkai, medžiotojai, puodžiai, šuliniai kasėjai, jau Anapilin iškeliatė ir dar jauni — visi labai gyvenimiški, tarsi skleidžiantys kažkokią liūdną švesą. Šalia žmonių — jų įrankiai, šuliniai, kryžiai, gyvenimas...

"Marginių kapinėse į seną pušį įkėlė vyrai dverinį avilėlį bičių spiečiui. Gaila būtų, jei bitės išléktų iš kaimo. Kapinėms ši dverelė irgi netrukdo, nes bitė yra šventas Dievo vabalėlis". Tokie H. Gedavičiaus tekstai puikiai derinasi su brolių Černiauskų nuotraukomis. Knygelę sudarė I. Lazdinis. (Lietuviai aidas Nr. 173)

SÉKMĖ ARGENTINOJE

Buenos Airių tarptautiniame kasmetiniame fotosalone dalyvavo ir keltas Lietuviai autorių. Jau trečią apdovanojimą už geriausią fotopeizažą Tarptautinės meninės fotografijos federacijos (FIAP) sidabro medalį gavo vilnietis Stasys Žvirgždas. Diplomą pelnė kitas žinomas Vilniaus fotomenininkas Vitalijus Butyrinas. (Lietuvos aidas Nr. 170)

ŠV. TĖVO APSILANKYMO METINĖS

Popiežiaus Jono Pauliaus II viešnagės Lietuvoje metinės iškilmingai paminėtos visur, kur jis lankėsi.

Graži įžanga, minint metines Kaune, buvo Šventosios Dvasios koplyčios pašventinimas Šilainiuose. Iki tol šio beveik 50 tūkstančių gyventojų turinčio mikrorajono tikintieji priklausė Vilijampolės parapijai.

Koplyčia įrengta būsimųjų parapijos namų ir klebonijos pastate. Koplyčią šventino ir šv. Mišias koncelebravo vyskupas Sigitas Tamkevičius. Pamošle Jo Ekselencija priminė: gal kai kurie anksčiajam režimui tarnavę žmonės sunkiai išdris peržengti šventovės slenkštę, bet nuo šiol visų čia laukia Eucharistinis Jėzus. Mišiose giedojo Marijos vaikų ir jaunimo grupė.

Besikuriančiai parapijai ir bažnyčiai, kurių suprojektavo architektas Eugenijus Miliūnas, statybos darbams vadovaus Vilijampolės Šv. Juozapo parapijos klebonas mons. Lioginas Vaičiulionis. (Apžvalga Nr. 6)

Ypsuliai

Miniatūros

ožka

Kai mano geriausioji draugė ir aš pasiekėme amžių, kurį vokiečiai vadina "Backfisch", mergaitės buvo mada skaityti "Raupsuotoja". Taigi kažkokia geradarė paskolino mudvien tą knygą, bet tik dvidešimt keturiom valandom. Reikėjo skaityti kaip lenktynėse. Aš nedrįsau, bet mano draugė, pasidėjusi knygą ant kelių, skaitė per istoriujos pamoką. Mūsų mokytojas su pasigardžiavimu pasakodamas, kaip žygiavo Hanibalas per Alpes, pajuto. Taiga nutraukė savo pasakojimą ir įsmeigė akis į mus. Aš paraudau ir kumštelią draugę. Toji, nieko nesuprasdama, atstojo.

— Sėsk, juk tavęs nieko neklausiau, — tarė istorikas ir priartėjo prie suolo. Mes apmirėm, o visa klasė sužiuro į mus. Aišku, nusikaltimas paaiškėjo. Mokytojas, pažvelgęs į pirmus puslapius, baisiai pikta suraukė veidą. Na, tai klius, dinktelėjo. Bet ne. Atsargiai, lyg knyga būtų purvina, paėmė ją pirštų galiukais, teatraliai nunešė į kampaną ir skubiai įmetė į šiukškių dėžę. Dar nubraukė pirštus, kad neliktų kas prilipe.

— Ožka ... — pasakė tik vieną žodį ir grįžo prie Hanibalo nuotykių, tarytum nieko nebūta ...

knyga

Mažo provincijos miestelio gatvėje, netoli geležinkelio pervažos, stovi cigarečių krautuvėlė.

Mažytė lyg pirštinė, suodžiais apaugusi. Laukti nuobodu, tai pažvelgiu į vitriną. Visokios smulkmenos, laikraščiai, žurnalai margina langą. Staiga nustembu. Tarp menkavertės lektūros guli viena vienintelė rimta knyga, Hamsuno "Klajūnai", lyg balandžio pirmosios juokas. Man pasidaro gaila tos knygos. Ne vieta jai čia. Impulsyviai veržiuos į krautuvę. Apvaliai daili ponitė mane linksmai pasveikina. Matyt, pirkėjai reti paukščiai, tai jaukina kiekvieną saldžią šypsena. Klausiu "Klajūnų" kainos, nes vitrinoje nepažymėta. Ponitės veidelis nušvinta:

— Mieloji, ta knyga brangesnė už kitas. Pati supranti? Tokia stora knyga. Tieki daug puslapių. Geras popierius. Gražiai išrišta ... — čiurlena ponitė kaip šaltinėlis. Mano plonai piniginei kaina gana aukšta. Akimirksni suabejoju. Padavėja tai pastebi:

— Mieloji, paimk tą knygą į rankas. Pačiu-pinék. Beveik kilogramą sveria. Ją galési ilgai skaityti. Aišku, tos kitos plonos pigesnės ... gal ...

Tiesiog žodžiai sninga. O aš sumoku už Hamsuną pagal svorį ...

rašytoja

Vaiku būdama, aš labai nemégau pačios geriausios mamytės draugės. Rašytojos. Atrodė ji keistai, bent mano akimis žiūrint. Mes, vaikai, nebuvome pratę prie make-up. Tai jos kruvinai raudonos lūpos ir siūlo plonumo antakių brūkšnys šaukė lyg atvirkščias grožio simbolis. Aišku, man jos veidas pagaliau visai nerūpejo. Aš jos nemégau dėl to, kad mamytės dėmesys būdavo viešniai, vos jai peržengus slenkstį. O toji vaikų nemylėjo. Tai gerai jutau.

Taip kartą man teko nugirsti jų pašnekesį. Mano mama paklausė savo draugę, ar ji jau buvo perskaičiusi naujai pasirodžiusią knygą "Altorių šešely" ir kaip jai patiko.

— Bet, brangioji, — nustebo rašytoja, — kaip tu gali mane to klausti? Juk žinai, kad aš pati rašau knygas, todėl aš kitų rašytojų kūrinių niekad neskaitau ...

Zenta Tenisonaitė

Arumpai

► Rugsėjo 23 ir 24 d. Jézuitų gimnazija Kaune minėjo savo įsteigimo 70 metines. Ją baigusieji alumnai, gyveną Čikagoje ir jos apylinkėse, šią suakštį paminėjo rugs. 23 d. Lemonte. Koncelebracines mišias atnašavo kunigai jézuitai: Algirdas Paliokas, Jonas Kidykas ir Antanas Saulaitis. Minėjimo programai vadovavo Vytenis Statkus. Kun. J. Kidykas papasakojo savo prisiminimus apie gimnazijos ankstyvuosius metus, o kun. A. Saulaitis — apie dabartinę gimnazijos padėtį ir ateities perspektyvas.

► Marijonai vienuoliai yra įsikūrę ir darbuojasi Panevėžyje, Vilniuje ir Kaune, kur gyvena jų provincijolas kun. Pranas Račiūnas. Rugsėjo mén. atšventinti didžiausi Lietuvoje Marijampolės marijonų namai, kurie, deja, reikalingi didelio remonto. Siems namams vadovauja kun. Leonas Lešinskas.

► Dr. B. ir A. Andrašiūnai per Lietuvių katalikų šalpą paaukojo 25.000 dol. Troškūnų bažnyčios ir vienuolyno remontams. Buv. vienuolyno patalpose rengiamas religinis kultūrinis centras jaunimui, jaunoms šeimoms ir studentams iš užsienio. Parapijai vadovauja kun. Saulius Filipavičius.

► Nunciatūros ir Lietuvos vyskupų konferencijos kvietimu katalikiškojo auklėjimo kongregacijos prefektas kard. Pio Laghi rugsėjo pabaigoje aplankė Vilniaus, Kauno, Telšių ir Rygos kunigų seminarijas, susitiko su vyskupais, seminarijų klerikais ir profesūra.

► I Kauno Tarpdiecezinę kunigų seminariją šiais mokslo metais priimti 37 nauji klerikai. Naujus mokslo metus čia pradėjo 183 jaunuoliai. Vilniaus kun. seminarija priėmė 12 naujų kandidatų į kungus. Mokslo metus šioje seminarijoje pradėjo 34

klerikai. I Telšių kun. seminarijos I licējinį kursą priimta 15 jaunuolių, i II lic. kursą — 9, i I filosofinių — 14.

► Po ilgų dešimtmečių spalio 4 d. buvo atšventinta Bernardinų bažnyčia, esanti šalia Šv. Onos bažnyčios Vilniuje. Bažnyčią atšventino ir mišias aukojo arkiv. J. A. Bačkis. Bolševikai bažnyčią buvo pavetré sandėliu.

► Spalio 1 d. Vilniuje pradėjo veikti seserų karmeličių vienuolynas. Šiuo metu ten yra 10 vienuolių: 6 lietuvaitei ir 4 iš įvairių užsienio kraštų.

► IX Romos katalikų Bažnyčios sinodas, skirtas vienuoliškajam gyvenimui pasauliniu mastu aptarti, įvyko spalio mén. Romoje. Dalyvavo 245 vyskupai, vienuolių atstovai. Lietuvos vyskupų konferencijai atstovavo vysk. S. Tamkevičius, vienuolėms — ses. Adelė Petraškaitė. Vertėju dalyvavo čikagietis kun. A. Saulaitis, SJ. Šiuo metu Bažnyčioje esama beveik milijonas vienuolių.

► Kanados lietuvių katalikų kunigų suvažiavimas buvo spalio 13 d. Lietuvos kankinių parapijos patalpose Anapilyje, Mississauga, Ont., netoli Toronto. Suvažiavime dalyvavo užsienio lietuvių vysk. P. Baltakis, Panevėžio vysk. J. Preikšas ir Troškūnų kleb. kun. Saulius Filipavičius.

► Vilniuje 1994 m. rudenį pradėjo veikti antra Vilniaus arkivyskupijos Caritas organizacijos katalikiška valgykla. Per dieną ji aptarnaus apie 100 žmonių. Ją įrengti padėjo Halės (Vokietijos) Maltos ordino pagalbos tarnyba, Ignalinos atominė elektrinė ir kitos organizacijos.

► Ilgai ir vargingai statyta Adomo Jakšto katalikų spaustuvė Kaišiadoryse jau pradėjo veikti. Prie jos statybos prisdėjo ne tik Lietuvos tikintieji, bet ir užsienyje gyveną lietuvių bei "Kirche in Not" organizacija.

► Kompozitorius Bronius Budriūnas, parašęs daugybę muzikos kūrinių chorui, solo, fortepijonui, ilga laiką buvęs Los Angeles Šv. Kazimiero parvargoninku, mirė 1994 m. spalio 11 d.

► Švč. M. Marijos statula, stovėjusi 40 m. ant pjetestalo prie Šv. Kazimiero bažnyčios Los Angeles, CA, gegužės 13 d. naktį buvo pavogta. Neseniai statula atrasta ir grąžinta į ankstesnę vietą.

Juoz. M.

1994 METŲ "LAIŠKŲ LIETUVIAMS" TURINYS

ĮVAIRŪS STRAIPSNIAI

JEIGU NEBUS MECENATŪ ... – Redaktorius	1
AČIŪ TAU, VIEŠPATIE! – Dalia Staniškienė.....	4
MALDA NŪDIENOS ŽMOGAUS SAMPRATA – A. Švabaitė-Brazauskienė	7
ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO MIŠIOSE – Jonas Lauriūnas, SJ	11, 41, 85, 120, 160, 200, 229, 266, 301, 364
IŠ GYVENIMO PAMOKŲ – Antanas Saulaitis, SJ	16
"PASIKEISTI IR ATSINAUJINTI" – Chiara Lubich.....	21
PABENDRAUKIME SU DVASIOS GALIŪNAIS – Juozas Prunskis	22
"KA PADARĘTE VIENAM" – Alė Žibūdaitė	24
VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI – Vytautas Kasniūnas	39
DIDŽIOJI LIETUVOS NELAIMĖ – Stasė Petkienė	44
VIENOS PARAPIJOS ISTORIJA – Antanas Saulaitis, SJ	48
NAUJAS DANGUS IR NAUJA ŽEMĖ – Chiara Lubich	54
ATLAIDUMAS – Irena Valantonė.....	55
POPIEŽIUS JONAS PAULIUS II LIETUVOJE – Alė Žibūdaitė	57
VASAROS ATGARSIAI – Algirdas Paliokas, SJ	59
ŠVENTOJO KAZIMIERO ŠVENTEI – Arkiv. Audrys Bačkis	73
ATLAIDUMAS – Stasė Petkienė	78
MEILĖS DĒSNIS – ATLEIDIMAS – Donata Zakarevičiūtė	82
ATSAKOMYBĖS IR UŽDAVINIŲ SANKRYŽOJE – Kęstutis Trimakas	88
VIENA ŠIRDIS IR VIENA SIELA – Chiara Lubich.....	94
VILNIAUS UNIVERSITETO BIBLIOTEKA – Birutė Butkevičienė.....	95
PAVASARINIAI ATLAIDUMO VANDENYS – Gintaras Patackas	111
SKRISKITE IŠ KLEVO ŠALIES ... – K. Ambrasas, SJ	113
GILESNIS KASDIENYBĖS ĮPRASMINIMAS – Juozas Prunskis.....	118
GYVENIMO PAMOKOS – Antanas Saulaitis, SJ	122
ESAMO MOMENTO SVARBA – Chiara Lubich.....	127
VELYKOS AUKŠTAITIJOJE – Aldona Kačerauskienė	128
TA ATMINTIS ŠVENTA – Janina Štrimaitienė.....	130
ŽVAIGŽDĖMIS VAINIKUOTAJAI – Algirdas Paliokas, SJ	145
JÉZUS SIUNČIAMAS Į PASAULĮ – Chiara Lubich	149
XIX LIETUVIŠKOS ISTORIJOS ŠIMTMETIS – V. Bagdanavičius, MIC	150
ŠV. KAZIMIERO ŠVENTĖ VILNIUJE – Gerarda E. Šuliauskaitė	154
JOANA PLIKIONYTĖ IR BRONIUS BRUŽAI – Loreta Šilenkaitė	158
ŠIMTERIOPAI – Antanas Saulaitis, SJ	162
MANO BROLIS – JÉZUITAS – Marija Stankus-Saulaitė	166
AR NORĒTUM BŪTI LOZORIUM? – K. J. Ambrasas, SJ	168
BIRŽELIO MĒNUO – Red.....	181
GRANDINĖMIS SUKAUSTYTAS BIRŽELIS – Vytautas Kasniūnas	183
"DIEVAS – AŠ, KITO NERA" – Aldona Kamantienė.....	184

KAS MYLI DIEVĄ, LAIKOSI JO ŽODŽIU – Chiara Lubich	191
PASIPRIEŠINIMAS KATEKIZMUI – Kęstutis Trimakas.....	192
NEŽUDYK – Dijana Kančienė.....	196
SAPNAS SUGRĄŽINO PRAEITIN – Saulena Kiliukevičiūtė	202
DUOTI – NE VIEN ŠYPSOTIS – kun. V. Vaškelis	205
APIE LAIŠKUS IR TAUTOS LOBIJU SAUGOJIMĄ – Danutė Bindokienė.....	217
KAIP PASILIKTI JO MEILĖJE – Chiara Lubich	220
ŠEŠTASIS DIEVO ĮSAKYMAS – Stasė Dzenuškaitė	221
NEŽUDYK – Dalia Staniškienė	226
DIEVO IR ARTIMO MEILĖ – Aušra Mongirdaitė.....	231
MOKINYS, MOKYTOJAS IR KNYGA – Red.....	253
BRONIAUS BRUŽO KŪRYBA – Loreta Šilenkaitė	255
VIENUOLĖS GALI BŪTI ANGELAI – Antanas Saulaitis, SJ	257
BET JŪS MYLÉKITE SAVO PRIEŠUS – Alfredas Guščius.....	262
NUOPUOLIS – Birutė Vilkaitė	269
NEBIJOK, TIKTAI TIKÉK – Chiara Lubich.....	273
RELIGIJOS REIKALINGUMAS ŠIŲ DIENŲ ŽMOGUI – Ses. Apolonija Andzevičiūtė.....	289
NEPAŽIŠTAMOSIOS IŠPAŽINTIS – Tautvyda Marcinkevičiūtė	293
NETURÉK KITŲ DIEVŲ, TIK MANE VIENĄ – Aušra Kukulskienė	297
POKALBIO TEOLOGIJA – V. Bagdanavičius, MIC	304
NETARK SAVO VIEŠPATIES VARDΟ BE REIKALO – Alma Stasiulevičiūtė.....	307
GALYBĖ SILPNUMĖ – Chiara Lubich.....	311
PARADOKSU KARALIUS – Algirdas Paliokas, SJ	325
KAINO IR ABELIO AUKOS – V. Bagdanavičius, MIC	329
AMŽINYBĖS POŽIŪRIU – Jolanta Podleskytė	333
PAMILKIME TIESĄ – Stasė Dzenuškaitė	337
NUODÈMÈS KAINA – Saulena Kiliukevičiūtė	344
PAS KĄ MES EISIME – Chiara Lubich	347
DIEVĄ MYLINTIEMS VISKAS Į GERA – Kun. Jonas Boruta, SJ	361
DIDVYRIŲ AR BAILIŲ VISUOMENĖ? – Saulius Aleliūnas	367
GYVENIMAS PAAUKOTAS KITIEMS – Ses. Gerarda Šuliauskaitė	370
MEILĖ NIEKADA NESIBAIGIA – Aldona Puišytė	372
SEKMADIENĮ ŠVĘSK – Arvydas Ramonas	376
MAMYTE, NEŽUDYK – Viltautė Pocienė	380
NEVOK! – AldonA Kačerauskienė	385
IŠMINTIS IŠ AUKŠTYBIŲ – Chiara Lubich	387

ŠEIMA

KAI SANTUOKA SUBYRA – Antanas Saulaitis, SJ	240
TEGUL SKAMBA, SKAMBA KANKLIAI – K. Ambrasas, SJ	280
ŠEIMA LIETUVIŲ TAUTOSAKOJE – Rita Repšienė	320

JAUNIMAS

ATLAIDUMAS – Vilma Grabauskaitė	26
JAUNIMO KELIONĖ PO LIETUVĄ – Giedrė Garlaitė	27
ATLAIDUMO PAMOKOS – Asta Stankūnaitė	62
DABARTINIO LIETUVOS JAUNIMO CHARAKTERISTIKA – Aurimas Šukys	98
LIETUVOS JAUNIMO CHARAKTERISTIKA – Birutė Vilkaitė	131
MANO SENELIO GYVENIMO RAMYBĖ – Daiva Kulbokaitė	136
KĄ REIŠKIA “ATLEISTI”? – Alė Žibūdaitė	170
DABARTINIO MŪSŲ JAUNIMO CHARAKTERISTIKA – Giedrė Garlaitė	171
VIDUJE ŠAUKIANČIOJO BALSAS – Aurimas Šukys	206
GERBK TĒVĄ IR MOTINĄ – Vilmantė Pociūtė	238
NEŽUDYK! – Jurgita Kairytė	274
GYVENIMAS – Alė Žibūdaitė	275
GERBK SAVO TĒVĄ IR MOTINĄ – Simona Bieliauskaitė	312
DEŠIMT DIEVO ĮSAKYMŲ – Ieva Cicénaitė	350

KNYGOS

PREMIJA KUN. K. TRIMAKO KNYGAI – Red.	96
ATSIUSTA PAMINĖTI – Red.	208
DVIGUBAS SOLO – A. Kezys ir Loreta Vaškus	243
NAUJI LEIDINIAI – Red.	314
ATSIUSTA PAMINĖTI – Red.	353

EILERAŠČIAI

JUOZAS ANDRIUŠKEVIČIUS	37
JANINA STRIMAITIENĖ	77
ANTANAS JASMANTAS	109
LORETA VAŠKUS	248
ALDONA PUIŠYTĖ	284
ALDONA PUIŠYTĖ	313
ALDONA PUIŠYTĖ	314
ALDONA PUIŠYTĖ	388

TĒVYNĖJE	29, 63, 100, 137, 173, 209, 244, 276, 316, 354, 389
KALBA	67, 104, 141, 177, 212, 249, 283, 315, 357, 388
ĮVAIRYBĖS	143, 179, 213, 250, 286
ŠYPSULIAI	70, 105, 142, 214, 251, 287, 323 358, 392
ATGARSIAI	285
TRUMPAI	visuose numeriuose yra trumpų žinučių iš katalikiškojo pasaulio.

36-asis "Laiškų lietuviams" konkursas

Skelbiame straipsnio konkursą suaugusiems ir jaunimui. Jaunimui priklausys tik viduriniųjų ir kitų tolygių mokyklų moksleiviai. Jaunimas būtinai prie straipsnio turi pažymėti, kad jis skiriamas jaunimo grupei. Konkurso taisyklės bus maždaug tos pačios kaip ir praėjusiuose konkursuose, tik straipsniai turės būti parašyti būtinai mašinėle su pakankamais tarpais tarp eilučių. Ranka rašytų į konkursą nepriimame. Suaugusiuju rašiniai turės būti maždaug 4-9 puslapių, o jaunimo — bent 2 puslapių, bet pageidaujame ir ilgesnių. Premijų skaičių ir didumą nustatys vertinimo komisija.

Siūlomos pasirinkti trys temos: 1. Kelias į Lietuvos dvasinį prisikėlimą; 2. Šeima — meilės mokykla; 3. Kitus įveikti gali daug kas, save įveikti gali tik žmogus.

Straipsniai pasirašomi slapyvardžiu, į atskirą vokelį įdedama tikroji autoriaus pavardė, adresas ir telefonas. Ant vokelio užrašomas tik slapyvardis. Vokelis kartu su straipsniu įdedamas į didesnį voką, kuris siunčiamas šiuo adresu: "Laiškai lietuviams", 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636, USA. Straipsniai turi pasiekti redakciją iki 1995 m. vasario 16 d. Vėliau atejusieji nebus priimti.

Konkursui atsiųsti straipsniai tampa redakcijos nuosavybė. Konkurso vertinimo komisija: Juozas Masilionis (pirm.), Aldona Jurkutė (sekr.), Aldona Šmulkštienė (narė). Laimėtojams premijos bus įteiktos "Laiškų lietuviams" metinės šventės proga Jaunimo centre balandžio mėn. 30 dieną.

Ši "Laiškų lietuviams" numerį iliustravome Edmundo Petrausko nuotraukomis iš Šiluvos Marijos parapijos bažnyčios, kuri šiais metais švenčia savo gyvenimo 30 metų sukaktį. Parapija įsteigta Londone, Ont., Kanadoje 1964 m., o bažnyčia perimta ir pertvarkyta iš buvusios anglikonų bažnyčios. Visus vienas perprojektavimo ir sulietuvinimo darbus atliko architektas dr. Alfredas Kulpavičius. Jo yra sukurti didžiojo altoriaus ir Aušros Vartų Marijos vitražai. Parapijoje yra klebonavę še kūnigai: Boleslovas Pacevičius, Jonas Staškevičius, Ignas Mikalauskas, OFM, o dabartinis klebonas nuo 1989 m. yra kun. Kazimieras Kaknevičius.

Parapijoje veikė skautų vietininkija, tautinių šokių ir dainų ansamblis, "Rasos" studentčių kvartetas. Dar tebeveikia L. Eimanto vardu pavadinta šeštadieninė mokykla, pensininkų klubas, sporto klubas "Tauras" ir mišrus choras "Pašvaistė".

Nors parapijiečių skaičius nedidėja, žmonės sensta, bet linkime jai dar nenuleisti rankų ir ilgai gyventi.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jézuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas — Algirdas Paliokas, SJ. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Marija A. Jurkutė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė. Techn. redaktorė — Terėsė Pautieniūtė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (312) 737-8400. FAX (312) 737-0486. "Draugo" spaustuvė. Metinė prenumerata – 15 dol., atskiras numeris – 1,50 dol.